

T. Blinstrubas
7243 S. Albany Ave.
Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

USPS 157-580

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXXII Birželis — June 18, 1987 Nr.23

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Kas yra patriotizmas?

Kongreso tyrinėjimo šviesoje

Vytautas Meškauskas

Šios eilutės rašomos ką tik baigus žiūrėti Senato ir Atstovų Rūmų specialių komisijų Irano-Contra aferos tyrinėjimui viešų posėdžių transliacijas per TV. Kol kas jos užtruko 110 valandų ir jose pasirodė 18 liudininkų. Kas galėjo taip ilgai išsėdėti prieš TV aparatą? Prisipažinsiu — gal ir aš nepraleidau tiek laiko, tačiau aplanai imant, nesigailiu sugaišto laiko, nors dažnai teko susinervuoti. Juk tam tyrinėjimui buvo išleista daugiau lėšų negu buvo sunaudota kontrastėmimui iš "nelegalių" šaltinių!

Nepaisant gražių žodžių — visi turi skaitytis su įstatymais, nėra nė vieno, kuris galėtų jų nepaisyti ir pan. — tas tyrinėjimas buvo pačios konstitucijos padiktuotos kovos tarp prezidentūros ir Kongreso išdava. Jos dėka ateityje ir užsienio politikoje daugiau bus skaitomasi su Kongresu negu iki šiol. Čia pat reikia pastebėti, kad politika — atskirų asmenų, partijų ar visos valstybės — negali būti visai atvira. Faktinai ir jina susideda iš slaptos kovos, kuri reikalauja paslapties, užpuolimų iš pasaulio ir apgavystės.

Tai labai gerai išryškėjo per tuos apklausinėjimus. Jei slaptos administracijos operacijos, siekiančios paremti Nikaragvos 'contras', Kongresui uždraudus juos materialiai šelpti, ir slapta užmegsti ryšius su Irano sluoksniais, siekiant pagerinti santykius su ta valstybe ir išvaduoti įkaitus, — jei tos pastangos būtų atnešusios pasisėkimą, apie jas dabar nebūtų kalbama. Bet kadangi antroji operacija visai nepasisekė, o pirmosios galo dar nematyti. Kongresas gavo progos sustiprinti savo pozicijos ir to negalėjo praleisti. Juo labiau, kad administracija tas operacijas pravedė ar jas toleravo visai slapta. Įprastas tam būdas būtų pavesti jas legaliom žvalgybos institucijom, bet šiuo atveju jos buvo Kongreso nutarimu iš pagalbos kontrams visai išskirtos, o Irano operacija buvo taip rizikinga, kad sykį sukūrus 'privatinę' organizaciją kontrams paremti, labai norė-

josi ją panaudoti ir tam tikslui.

Taip dalykams susiklosčius galima buvo tikėtis, kad administracija ar jos tiesioginiu ar netiesioginiu pavedimu tas operacijas pravedę asmenys, negalėdami pasigirti pasiektais gerais rezultatais, bandys jas pateisinti geru noru ar paprasčiau sakant — patriotizmu. Už tat Kongreso tardytojai, norėdami tam argumentui užbėgti už akių, visą savo dėmesį nukreipė į piniginius reikalus, norėdami įrodyti, kad tos operacijos buvo prarastos tik kai kurių jų dalyvių gobšumui patenkinti, lyg norėdami dar kartą įrodyti Samuel Johnson posakį: 'Patriotism is last refuge of scoundrel'.

Žinoma, yra turbūt milijonai pavyzdžių tai išvadai, kad patriotizmu remiasi ir paskutinis niekšas — pateisinti. Todėl ir mūsų atveju tardymas prasidėjo iš to punkto, prileidžiant, kad ats. gen. mjr. Sicord organizavo tiekimą kontrams, norėdamas tik uždirbti, kad abiejų operacijų finansų tvarkytojas šio krašto naturalizuotas, Irane gimęs pilietis A. Hakim tariamai susirūpino plk. lt. North piniginiu stoviu, norėdamas (Nukelta į 2 psl.)



Amerikos katalikų tautinėje šventovėje Washingtone Šiluvos koplyčios altorius, skulptoriaus V. Kašubos. Pačioje apačioje yra įrašas — Lithuania. Čia įvyks Lietuvos krikšto sukakties minėjimas.

Visi keliai veda į Washingtoną...

Kur bus paminėta Lietuvos krikšto 600 m. sukaktis

Lietuvos krikšto 600 metų sukakties minėjimai sekmadienį, birželio 28 d. vyks trijose vietose — Lietuvos

sostinėje Vilniuje, katalikybės lopšyje — Vatikane ir JAV sostinėje Washingtone. Ypač washingtoniš-

kiam minėjimui jau pilnai pasiruošta ir išlaidoms padengti sutelkta netoli šešių tūkstančių dolerių. Visa tai atliko specialus sukakties paminėjimo komitetas, vadovaujamas pirmininko Jono Vaitkaus ir jo pavaduotojo arch. Arvydo Barzduko.

Svarbiausios washingtoniško minėjimo atrakcijos bus šios: koncelebracinės mišios minint Lietuvos krikšto 600 m. sukaktį bus laikomos Amerikos katalikų centrinėje vietoje, kur milžiniškos šventovės pirmo aukšto centre įrengta lietuvių šiluvos Dievo Motinos koplyčia. Pagrindinis mišių koncelebrantas bus Washingtono arkivyskupas James Hickley, atkeltas čia iš Clevelando ir gerai pažinęs tenyškčius lietuvius, ypač Dievo Motinos kleboną kun. G. Kijauską. Arkiv. J. Hickley pasakys ir pamokslą. Mišios įvyks sekmadienį, 12 val. dienos. Reguliariai tose mišiose daly-

(Nukelta į 4 psl.)



Taip vaizduoja L'Express karikatūristas Tim sovietinių maršalų "čistką", po jauno vokiečio nusileidimo Raudonoje aikštėje...



SAVAITINĖ POLITIKOS Apžvalga

Venecijos konferencija buvo tik pasižmonėjimas. - Laukiama Gorbačiovo vizito Washingtone ir Reagano Maskvoje. - Jei jie ... išsilaikys savo postuose.

Pereitos savaitės pradžioje įvykęs 7 ūkiniai stipriausių valstybių viršūnių suvažiavimas buvo daugiau pasižmonėjimas negu rimtas pasitarimas. Tokias konferencijas pradėjo 1975 metais ir jų tikslas buvo svarstyti laisvojo pasaulio ūkinės problemas. Negalima sakyti, kad jų dabar nebūtų. Atvirkščiai — atrodo, kad jų padaugėjo. Yra rimtas pavojus, kad valstybės pradės apsitverti muitais, kas sumažintų tarptautinę prekybą ir sukeltų visur ūkinius sunkumus. Trumpai tariant, Washingtonas norėtų, kad Japonija ir Vak. Vokietija, kurios daugiau parduoda savo grybių negu pačios užsienyje perka, paspartintų savo ūkinį gyvenimą, sumažindamos mokesčius kaip tai 1982 metais padarė JAV. Jos tačiau nenori to daryti, aiškindamos, kad JAV kaip tik dėl tokios politikos labai

padidino savo biudžeto deficitą, kurį pirmiausiai reiktų sumažinti. Bet deficito mažinimas pakeliant mokesčius gali padidinti infliaciją ir sulėtinti JAV ūkinį gyvenimą, įstumti jas į depresiją, kas, žinoma, irgi negali neatsiliepti į visą pasaulinį ūkį, nes JAV yra viso laisvojo ūkio garvėžys, kuris traukia visą tą traukinį. Prezidento Reagano noras sumažinti deficitą tik sumažinant valstybės išlaidas, o ne pakeliant mokesčius, neturi jokio pritarimo Kongrese.

Užsiminus Kongresą reiktų pastebėti, kad tos institucijos viešas tardymas vadinamos Irano - Contra aferos nepadidino prezidento prestižo. Faktinai ir kitos valstybės galvos, sulėkusios į tą konferenciją, turėjo kitų rūpesčių. D. Britanija buvo rinkimų išvakarėse. Italija turi tik laikiną vyriausybę ir sekmadienį laukė savivaldybių rinkimų. Japonijos premjeras Nagasaki turėtų turės pasiitraukti ankstyvą rudenį.

★

Susidomėjimą konferencija daugiau sužadino politiniai įvykiai, kuriuos turėjo aptarti suvažiavę. Visų pirma būklė Persijos įlankoje. Konferencija vienbalsiai sutarė, kad laivų trafiką toje įlankoje turi būti laisvas, tačiau praktiškai dėl to kovoti gali tik JAV, kurios ten turi savo karo laivus ir galėtų jų daugiau pasiųsti. Tuo reikalu nepadaryta jokių konkrečių nutarimų išskyrus pageidavimą, kad gal Jungtinių Tautų Saugumo Taryba galėtų tarpininkauti karo tarp Irano ir Irako pabaigimo, kuris išspręstų laivyninkystės klausimą.

Kitas klausimas, kuris faktinai neturėjo daug ryšių su ekonominiais klausimais, buvo galima susitarimas dėl vidutinių distancijos atominų raketų sumažinimo Europoje, kam neprieštaravo suvažiavusių valstybių galvos, nors privačiai būkštavo, kad atominų ginklų išskyrimas iš apsiginklavimo padidins sovietų invazijos konvencionaliais ginklais į Vakarų Europą galimybę. Tam pasipriešinti reikėtų padidinti Europos valstybių tokį pat apginklavimą, kas pareikla būtų naujų ir didelių išlaidų, kurių visi kratosi.

Aplamai imant konferencijoje buvo jaučiama, kad dar šių metų rudenį Gorbačiovas atvyks į Washingto-

ną pasirašyti aukščiau minėto sutarimo po ko sektų derybos dėl kitų ginklų rūšių sumažinimo. Tos derybos būtų apavinikuotos Reagano vizitu sekančiais metais Maskvoje.

Žinoma, jei abu vyrai paliks savo postuose. Nors jauno vokiecko nuskridimas į Maskvą davė Gorbačioviui progos pačiuoti savo karinę galybę už sprando, jam dar paliko pakankamai vidaus priešų. Žinoma, Gorbačiovas gali kaltinti ne tik savo teritorijos neapsaugojimu. Jis gali kaltinti kariuomenės vadovybę neprotu ginklavinimu. Juk jei iš tikro bus susitarta dėl vidutinės distancijos raketų atšaukimo, kurių sovietai turi nepalyginamai daugiau už amerikiečius, tai reiškia, kad jos buvo pastatytos be jokio reikalo. Kas nors turėtų atsakyti už tą klaidą.

Beje, pagal Gorbačiovo 'glasnost' sovietų spaudai pradėjus daugiau pranešinėti apie visokias lėktuvų, traukinių ir laivų nelaimes, žmonės kurie norėjo tikėti, kad Sovietijoje nieko panašaus negali atsitikti, dabar kaltę už visas nelaimes nori suversti ant Gorbačiovo galvos. Kai kurie prietaringi piliečiai net pradėjo aiškinti, kad už nesėkmes yra kaltas pats Gorbačiovas. Girdi, to ir galima buvo laukti, nes jis pažymėtas dėme ant savo viršugalvio!

Atrodo, kad Gorbačiovas yra daugiau populiarus Vakarų Europoje negu savo krašte. Antai, kai Rytų Vokietijos milicija pradėjo vaikyti jaunus Rytų vokiečius nuo sienos, už kurios Vakarų Berlyno teritorijoje vyko rock koncertas, tie pradėjo šauktis... Gorbačiovo užtarimo.

★

K. Linas parašė laišką savo dukrai į New Yorką, kad kalėjime su juo gerai elgiamasi. Jam kaip užsieniečiui buvo pažadėtas net tualetinis popieris ir jis gavęs šepetuką su milteliais dantims valyti. Reuteris pranešė iš Maskvos, kad sovietų prokuratūra pareiškusi, kad nėra jokio pagrindo peržiūrėti Linno bylą. Jis padavęs pasigailėjimo prašymą...

Martin Bartasch, kuriam buvo leista išvengti deportacijos pačiam išvažiuojant į Austriją, buvo Vienoje sumintas. Kadangi jis turėjo dar JAV pasą, austrai nori jį grąžinti į JAV, tačiau OSI pareiškė, kad jis jau neteko JAV pilietybės ir nebus

■ Iš kitos pusės

"Demokratija dar nebuvo įsisiurbusi į žmonių kraują ir į jų kaulus. Ji ilgai neišsilaikė ir įsigalėjo autoritetinė diktatūra, kuri sugebėjo krašte palaikyti tik išorinę tvarką ir saugoti suverenumą, bet ji nebuvo palanki spręsti jau pribrendusias ekonomines ir socialines problemas. Kraštas ėjo pirmyn, bet pernelyg iš lėto... Diktatūra jau buvo galutinai išsisėmusi, jos gyvenimo dienos sukaitytos. Fašistuojantis elementas buvo labai menkas... Apskritai mano santykiai su socialdekratų lyderiais... buvo korektiški ir draugiškesni, negu mano santykiai su krikščionimis demokratais ir liaudininkais, kurie, būdami opozicijoje, tautininkų diktatūrai nesugebėjo padaryti jokių rimtesnių kliūčių o tik vertėsi nesėkmingom intrigom ir lėkšta, paviršutiniška ir beveik vulgaria agitacija."

Kam taip galėjo atrodyti nepriklausomos Lietuvos gyvenimas? O gi Juozui Keliuociui jo, grįžus iš pirmojo ištremimo, Lietuvoje parašytoje knygoje. Ji, autoriui 1983 m. ten mirus, dabar buvo čia išleista 'Dangus nusi-dažo raudonai' pavadinimu, nors autorius buvo ją užvardinęs daug tiksliau — 'Laisvės netekus'.

Šis kilnus nenuorama 'kruvinojo' Smetonos laikais redagavo žurnalą 'Naujoji Romuva', profesoriavo Teologijos-Filosofijos fakultete, prisidėjo prie naujo sąjūdžio sukūrimo, pagimdžiusius šių dienų 'frontininkus'. Kovojo su cenzūra. Naciams okupavus, papirkinėjo cenzorių, redaguodamas 'Kūrybos' žurnalą. Universitete vokiečius viešai išvadino 'netobulais gyvuliais', tačiau slapstydamasis išvengė arešto. Prorektorius paliudijo, kad išikarščiavęs jis išprotėdavo. Į kalėjimą pagaliau pakliuvo antros sovietų okupacijos metu, neprasižengęs jokiame jos nuostatai. Po tardymo buvo nuteistas trims metais stovyklos. Dėl to kaltino čekistų generolą Gudaitį-Guzevičių. Kartu jautėsi nuteistas:

"... savo piktų 'kolegų' A. Venclovos ir K. Korsako, T. Tilvyčio ir J. Baltušio mane pašalinusių iš Rašytojų Sąjungos. Aš buvau nuteistas kosmopolitinio valkatos, šimtaprocentinio niekšelio ir niekad jokios sąžinės neturėjusio karjeristėlio (šiandien žymaus literato — vm) A. Churgino, kuris tuo norėjo išgelbėti savo fašistinį hitlerinį ir bolševikinį kailėlį..."

Toks likimas galėjo ir įkvėpė įdomią knygą, kurią nedrįsčiau tiesiog pavadinti 'memuarais'. Mat autorius dažnai bando situaciją pavaizduoti dialogu su išgalvotais partneriais. Kur gyvenime užtiksi tokias pavardes kaip Žigaitis, Žibutis ar net Auksaakis? Vienoje vietoje, jau tremties traukinyje pakeliui į Šiaurę, autorius ginčijasi su pulkininku visai be pavardės, jam prikišdamas, kad buvę tūkstančiai priemonių nepriklausomybei apginti, bet nei viena jų nebuvo panaudota, nors per visą 'buržuazinį' gyvenimą kariuomenei buvo išleidžiama po 60% viso valstybinio biudžeto. (Kas neatitinka tikrųybei, tikslesnis skaičius būtų 25%). Antra vertus, tokie dialogai, nors siūlytų memuarus vadinti romanu, gal geriau tinka autorius ir kitų pažiūrom atskleisti, jas pateisinti, padėčiai gyviau nušviesti.

Iki šiol dar niekur nebuvau užtikęs tokio vaizdaus kriminalinio pagrindžio viešpatavimo stovyklose aprašymo kaip šioje knygoje. Visokie vagys ir plėšikai atima visus vertingesnius daiktus iš politinių kalinių, o iš jų geresnę dalį atsirenka patys administratoriai. Kokia korupcija vyravo administracijoje parodo sekantis autorius pasipasakojimas dailininkui J. Vienožinskiui Vilniuje:

"... arkivyskupas M. Reinys buvo atsiuntęs man du tūkstančius rublių, kad jų dėka aš išsilaisvinčiau. O lagerio administracija, norėdama pinigų pasisavinti, (visus metus — vm) manęs neišleido ir laukė, kol aš numirsiu. Bet J. Paleckis pakartotinai pareikalavo mane tuojau grąžinti į Lietuvą — ir štai aš ir grįžau."

Už kelių metų jis dar kartą grįžo Sibiran — 6 mė-tams.

Beje, paminėjus pinigų man prisiminė šios knygos kaina. Ji nepažymėta aplanke, bet prašoma 15 dol. Prileidžiant, kad jos buvo atspausdinta 1,000 egz., išleidimas galėjo kaštuoti 5,000 dol. Tokiu būdu kaina atrodytų kiek išpūsta, ypač pensininkams. Juo labiau, kad knygos leidimui dar buvo gauta 3,000 dol. iš Lietuvių fondo. Vieni 'sendraugiai' padėjo kitiems. Ką į tai pasakytų pats Juozas Keliuotis?

(vm)

čia priimtas. Bartasch karo gojo Mauthauseno koncentracijos lagerį ir ten nušom. buvo įtrauktas į SS, sauvęs vieną žydą.

KAS YRA PATRIOTIZMAS?

(Atkelta iš 1 psl.)

jį tuo būdu sukompromituoti ir priversti jį padėti ateities operacijose. Be to ir per paties North rankas ėjo tam tikros pinigų sumos, daugiausiai kelionės čekių pavydale, kurių dalis — šimtus keliasdešimt dolerių — buvo iškeisti perkant sniego padangas ir moteriškas kojines.

Visai tai įtariamuosius staiga pastatė į tokią padėtį, kurioje jie yra priversti įrodyti niekuo nepasipelnę iš tų operacijų, kurios pareikalavo labai daug išlaidų, tikrai tiek, kad iš savo kišenės jie negalėjo padengti. Apie tai, ar pats Kongresas nesuklydo sudaręs tokią padėtį, kuri išsaukė tokį elgesį, nekalbėta nė žodžio. Tiesa, kai kurie Kongreso atstovai ar senatoriai tų komisijų dalyviai galėjo tai iškelti per jiems pakalbėti duotas penkias minutes. Tik tiems, kurie turėjo kaontrybės viską išklaisyti, jų pareiškimai galėjo padaryti stiprų įspūdį, tačiau spaudoje ir TV žinių programose jie buvo tylomis apeiti.

Laukiant apklausinėjimo tautos, kuri turėtų prasidėti birželio 23 d. tenka su liūdesiu konstatuoti, kad patriotizmas t. y. tokia tėvynės meilė, kuri verčia už ją aukoti net savo gyvybes, kol kas gavo labai blogą reklamą.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS
DIRVA (USPS 157580)POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription
per year \$17.00. Single copy 35 cents.

Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro numerio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

GILINKIME LIETUVIŲ KALBĄ

Lituanistikos seminaras, kaip savarankiška, pelno nesiekianti, institucija, yra įregistruota Illinois valstijoje. Seminaro taryba persiorganizavo ir dabar ją sudaro:

Birutė Jasaitienė (pirm.), PLB valdybos vicepirm. švietimo ir tautinio auklėjimo reikalams, dr. Jonas Račkauskas, JAV LB švietimos tarybos pirmininkas, Algirdas Vaičiūnas, Kanados LB švietimo komisijos pirm., dr. Bronius Vaške-
lis, Lituanistikos katedros vedėjas, Dovas šaulys, PL Jaunimo s-gos atstovas, Danutė Račiūnaitė (sekr.), JAV L. jaunimo s-gos atstovė, Marytė Adamonytė, Kanados L. jaunimo s-gos atstovė, kun. Juozas Vaišnys, SJ, Lituanistikos seminaro lektorių atstovas ir Mindaugas Pleškys, Lit. seminaro valdybos pirm.

Lit. seminaro ruošos darbus atlieka seminaro valdyba, kurią sudaro: M. Pleškys (pirm.), R. Sušinskienė, D. Rukšytė ir E. Sakadolskienė.

Visais Lit. seminaro reikalais kreiptis PLB valdybos būstinės adresu: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60632.

Matome, kad lit. seminaras yra rimtų ir žinomų lietuvių rankose. Tikėkime, kad jis sulauks reikiamo klausytojų dėmesio ir užpildys ribotas vietas. Lituanistikos seminarai buvo ir yra skiriami vidurinįjį mokslą baigusiesiems ir vyresniems jaunuoliams, gerai mokantiems lietuviškai kalbėti, skaityti ir rašyti. Ypač pageidautini lit. mokyklų mokytojai ir universitetus baigę bei šeimas sukūrę lietuviai.

Lit. seminaro programa skirstoma į tris pagrindines sritis: lietuvių kalbą, literatūrą ir visuomeninius mokslus. Seminaro dalyviams privalomi bent 4 kursai, po vieną iš minėtų sričių. Seminaro dėstytojais yra pakviesti žinomi lituanistai ir literatūros žinovai: dr. Antanas Klimas, kun. Juozas Vaišnys, SJ, dr.

Ilna Maziliauskienė, dr. Violeta Kelertienė, dr. Benediktas Mačiukė, dr. Rimvydas Šilbajoris ir dr. Vytautas Kavolis. Visi minėti lektoriai savo atostogas aukoja lit. seminarui, negaudami už tai atlyginimo. Amerikietišku mastu matuojant, tokių profesionalų pakvietimas, kainuotų dešimtis tūkstančių dolerių, o lietuviai aukojasi, kad tik lietuvių kalba, literatūra ir istorija plačiau būtų paskleista.

Lit. seminaras truks dvi savaites 1987 m. liepos 18 d. — rugpiūčio 1 d., netoli Chicagos esančioje Mount Assisi akademijoje, Lemon-te. Dvieju savaitių pragyvenimas ir mokslas kainuoja 280 dol. asmeniui. Registruojantis įmokama 30 dol. Registruotis PLB būstinėj, anksčiau duotu adresu. Seminaro studentai gali gauti individualias stipendijas iš įvairių fondų, tik reikia laiku pasirūpintis.

Išėivijoje kitos tokios ar panašios institucijos nėra, kad per dvi savaites būtų išeinama toks platus lietuvių kalbos bei istorijos kursas ir lankytojai įsisavintų tiek daug žinių. Suprantama, kad kursantai tas dvi savaites tegirdi tik lietuvių kalbą, tarpusavyje kalba tik lietuviškai ir pilnai pasi-

Ko mums trūksta, tai vienybės, kad masiniai užimponuoti kitus...

Vytautas Abraitis

Su dideliu malonumu ir visu rimtumu norėčiau atkreipti "Dirvos" skaitytojų dėmesį į šių metų birželio mėn. 4-tos dienos Dirvos vedamąjį "Birželiniai įvykiai įpareigoja", pasirašytą Č. Senkevičiaus. Tai vedamasis, verčiantis visus pagalvoti, ar einame teisingu keliu, kai, anot Č. Senkevičiaus vedamojo, "kasmetiniai birželinų trėmimų minėjimai, rengiami pabaltiečių, tėra uždari tarpusaviai pasiguodimai, net nelengvai suprantami jaunimui, kad kadaise jų seneliai, ar proseneliai, buvo žiauriai iš savo gimtinių išvaryti nežinia ir mirčiai į priešų platumų kraštą". Jis toliau rašo, kad "šiandien tautžudybės ir žmogaus teisių gynimo problemos karo nusikaltėlių ieškojimo procesuose, mūsiškė pabaltiečių trėmimo ir naikavimo tragedija yra verta gilesnio ir platesnio požiūrio, su kuriuo tik mes patys galime pasaulį supažindinti". Iš to, vedamojo autorius daro teisingą išvadą, kad "Užtat jau būtų pats laikas išeiti iš savųjų salių ir šventovių. Šalia jautrių pergyvenimų ir dūsavimų reikėtų šią birželinę tragediją panaudoti kaip ryžtų pavyzdį žmogaus teisių laužymo ir karo nusikaltėlių ieškojime. Mes pabaltiečiai buvome pirmosios aukos visų tų nedorybių, dėl kurių kitos tautos dar ir dabar taip smarkiai triukšmauja, paliesdamos net ir mus nemažiau nukentėjusius".

duoda laisvai sutartai tvarkai ir drausmei.

Pora savaitių yra labai trumpas laikas, bet rimtai dirbant, galima daug atsiekti. Taigi, nepraleiskime progos pagilinti lituanistiką ir dalyvaudime ruošiamame seminare.

A. Juodvalkis

Autorius vedamajam pastebi, kad ne mes vieni lietuviai, neskaitant latvių ir estų, esame nukentėjusių tautų tarpe; kiek išžudytų ir pavergtų ukrainiečių, kiek lenkų, čekų, vengrų, rumunų, slovākų? Visa tai sutelkus į vieną vietą skaičiai tikriausiai pralenktų tuos, kurie nutarė per amžius neduoti ramybės už masinius tautos išžudymus". Autorius baigia, kad "ko mums trūksta tai vienybės ir bendro vienodo supratimo, kad masiniai užimponuoti kitus". Tuo tarpu "mūsiškiai minėjimai kartais pasirodo kaip atkištiniai. Tik tragedijos panaudojimas politiniams siekiams gali būti naudingas ateičiai."

Asmeniškai nepažįstu to vedamojo autoriaus Č. Senkevičiaus, bet sutikęs norėčiau jam stipriai paspausti dešiniąją už trumpai suglaustą, bet taikliai ir nuosaikiai išreikštą nuomonę apie Birželinų įvykių minėjimus. Man, žinoma, tai būtų dvigubas malonumas, nes gal ir visiškai atsitiktinai, jo mintys ir galvojimas pilnai atitinka mano "Dirvoje" jau šių metų sausio 23 dienos laidoje iškeltam klausimui apie Vasario šešioliktosios ir Birželinų įvykių minėjimų pobūdžio keitimą.

Tame diskusiniame straipnyje be visos eilės kitų motyvų keisti tų minėjimų pobūdį nurodžiau ir tai, kad tie minėjimai, būdami gera proga svetimtaučius supažindinti su Sovietų Rusijos XX-tame amžiuje vykdoma okupuotose Pabaltijos kraštuose kolonizacija ir praktikuojama vergija, visiškai nėra tam tikslui panaudojami.

Vasario mėn. 19 dienos Dirvos numeryje siūliau tų renginių pobūdį keisti ir ta linksme, kad jau yra pats aukščiausias laikas perleis-

ti jaunesnei kartai tų renginių turinio paruošimą ir jų vykdymą, jei bet kieno domėjimaisi tais minėjimais dar norime pratęsti tolesnei ateičiai.

Į tuos mano diskusinius straipsnius atsiliepė A. Balašaitienė šių metų kovo mėn. 12 dienos Dirvos numeryje. Jei teisingai supratau, tai iš vienos pusės ji sutiko, kad "ir pati vyriausioji karta, visų mūsų renginių pagrindinis užnugaris į tuos minėjimus ateina vien pareigos jausmo vedama, nejausdama nei dvasinio pakilimo nei paprasto lietuviško sentimentų, iš anksto žinodami ilgų prakalbų turinį, eigą ir ilgį". Ji rašė, kad "atšala ir patys karščiausi jausmai į minėjimą žiūrint kaip į nemalonios pareigos atlikimą". Iš antros pusės ji siūlė, kad "yra būtina rasti bent vieną dieną metuose, kuri į mus atneštų tautinio atsijauninimo kibirkštį, kad iš minėjimo išeitume pakelta nuotaika, pasiryžę kovoti ir remti kovojančius atsinaujinę dvasioje". Kas galim tokiu pasiūlymu nesutikti? Gaila tik, kad A. Balašaitienė nenurodė, kokią programą tokio renginio ruošėjai turėtų pateikti dalyviams, kad "iš to minėjimo išeitume su pakelta nuotaika, pasiryžę kovoti ir remti kovojančius atsinaujinę dvasioje?" Tokia diena, kurios pageidauja A. Balašaitienė, savo straipsnyje siūliau pasirinkti Tautos šventės minėjimus — rugsėjo mėn. 8 dieną, vieton Vasario šešioliktosios.

Grįžtant prie Vasario šešioliktosios ir Birželinų įvykių minėjimų pasilieku prie savo nuomonės, kad tie minėjimai galimai plačiau būtų, vienu ar kitu būdu, panaudojami politiniai supažindinti ir įtaigoti svetimtaučius su teisėta ir teisinga Lietuvos išlaisvinimo byla. Ar šiaip, ar kitaip mes galvotume, bet Vasario šešioliktoji ir Birželiniai įvykiai yra tampriai susiję ir su Lietuvos politika ir su istorija. Todėl ir jų minėjimai kaip tokie, ypač šiandien, esant kraštui okupuotam, savo turiniu ir forma turi tarnauti pirmoje eilėje jų politiniam aspektui.



Pradedant lešas telkti Septintajam Jaunimo kongresui Australijoje, spaudos konferencijoje sėdi iš kairės: Mečys Valiukėnas, Matilda Marcinkienė, Juozas Šlajus, Antanas Juodvalkis, Juozas Žygas, Salomeja Daulienė, Birutė Jasaitienė. Stovi iš kairės: Tadas Dapšys, Danutė Eidukienė, Gintaras Grušas, Petras Petrutis, Rimas Dirvonis, Apolinaras Bagdonas, Bronius Juodelis, Bronius Nainys, Vytautas Zalatorius ir Tomas Remeikis.

MECHANIC — Mechanics Helper. Lge cemetery operation needs (1) Class B & (1) Class C Mechanic or Mechanics Helper. We are looking for people w/ diversified exp in all types of eqpm, but are willing to train the right people. We offer a complete benefits pkge incl. uniforms. You must be at least 18 yrs old & have a clean driving record. If you are looking for a steady yr round job & apply to work on a variety of eqpm. Apply in person only to: Beth Israel Cemetery, Rte 1, Woodbridge, N. J. 07095. 10 am-3 pm Mon. — Fri., Sun. 9 am - 2 pm. (21-23)

HIRING! Government jobs — your area. \$15,00 — \$68,000. Call (602) 838-8885, Ext. 1753. (23-27)

VISI KELIAI VEDA Į WASHINGTONĄ...

(Atkelta iš 1 psl.)

vauja tarp 1,500 ir 2,000 žmonių. Jei į mišias susirinks dar tūkstantis lietuvių, sėdimų vietų milžiniškoje šventovėje tikrai nepritruks.

Antroji atrakcija — tai "Čiurlionio" ansamblio iš Clevelando dalyvavimas iškilmės Washington. Labai seniai sostinėje besilankęs "Čiurlionio" ansamblis šį kartą pasirodys dviem atvejais: šeštadienio, birželio 27 d. vakare netoli Nekalto Prasidėjimo šventovės esančiam Ukrainiečių Kultūros centre ansamblis duos pasaulietiško dainų koncertą, o sekmadienį per mišias šventovėje giedos komp. Alfonso Mikulskio Mišias už Kenčiančią Lietuvą. Atliekant šias mišias, tradicinę kanklių palydą sudarys modernūs ir galingi šventovės vargonai. Tikinčių procesijos metu, kurią palydės Washingtono lietuvių jaunimas, mišių auką neš Lietuvos atstovas Washingtono ir Lietuvos diplomatinės šefas dr. S. Bačkis su žmona ir Lietuvos krikšto 600 m. jubiliejui rengti komiteto pirm. J. Vaitkus su žmona.

Birželio 28 d. prieš mišias ir mišių metu aikštėje esančioje ant pagrindinių šventovės laiptų bus išstatyta Baltimorės lietuvių rankomis pagamintų kelio likos natūralaus dydžio lietuviškų kryžių ir koplytstulpų, siekiančių net pagoniškus laikus, ekspozicija. Šios ekspozicijos darbai vadovauja pritaikomojo meno dėstytojas amerikiečių mokykloje, baltimoriškis Algimantas Grintalis ir pati ekspozicija yra Baltimorės Lietuvių kultūros muziejaus nuosavybė.

Taip pat minėjimo Washingtono proga bus surengtos ir įvairios kitos parodos, ypač liečiančios Lietuvos tikinčiųjų persekiojimą ir pogrindžio spaudą. Šalia kitų garbės svečių, minėjime oficialiai pakviestas dalyvauti ir žydų tautybės JAV Kongrese narys J. Miller, kongresinės komisijos, besirūpinančios religijos ir tikinčiųjų laisve Lietuvoje pirmininkas.

Tuoju po iškilmų mišių toje pat Ukrainiečių Kultūros centro salėje, dalyvaujant amerikiečiams garbės svečiams ir iš visur gausiai suvažiavusiems lietuviams, įvyks akademinė minėjimo dalis, jaunimui atliekant žodžio ir muzikos montažą. Montažo paruošimui įsijungė Sorbonos universitete dramos mokslus baigusi S. Naujokaitienė, 1986 m. Teatro premijos laimėtojas rež. Jurgis Blekaitis, rašytojai Antanas Vaičiulaitis ir dr. Kazys Almenas. Šioji minėjimo

dalis bus atlikta anglų kalba.

Washingtoniškis minėjimas prasidės jau penktadienio, 26 d. vakare muz. J. Žukui Amerikos katalikų tautinėje Nekalto Prasidėjimo šventovėje atliekant vargonų koncertą. Tai gal vienintelis laisvajam pasaulyje esantis vargonų muzikos virtuozas. J. Žuko akademinio lygio koncertas sudarys reikiamą įžangą į tolimesnius minėjimo punktus.

Tuo tarpu prezidentas Reaganas, sužinojęs apie rengiamą Lietuvos krikšto 600 m. minėjimą Washingtono, išleistoje proklamacijoje šalia kitko rašo, kad "kaip lietuviai pagonyms priešinosi, o kajančiams Teutonų riteriams, taip šiandien lietuviai katalikai nepaliaujamai priešinosi sovietinės valdžios pastangoms padaryti ateizmą valstybine religija..."

VI. R.

Pranešimas VIII-sios Tautinių Šokių šventės reikalui

JAV-ių LB ir Kanados LB kraštų valdybų atstovai, susirinkę pasitarimui š.m. gegužės 31 d. Clevelande, svarstė problemas, iškilusias tarp Lietuvių Tautinių šokių instituto vadovybės ir instituto paskirtų VIII-sios Tautinių šokių šventės meno vadovų. Konstatuota, kad, šventės meno vadovams atsistatydinus, jos ruošia dėl riboto laiko tinkamam šokėjų paruošimui yra atsidūrusi pavojuje. Šventės rengimo komitetui, vadovaujamam dr. Vai-

Kartą sutikau kolegą, kurio nebuvau matęs penkiolika metų po išsiskyrimo Vakarų Vokietijoje, kai po visų idealistinių darbų skirstėmės į nežinias. Pirmas kolegų klausimas buvo, kaip gi aš ekonomiškai susitvarkęs? Mano atsakymas buvo trumpas — turįs pastogę ir automobilį. Jis prasmingai šypstelėjo. Nežinau, ar tuo patikėjo, nes pats ėmė man pasakoti apie įsigytus apartamentus n u s

doto Kvedaro, pasiūlius, pasakyta už platesnės apimtį meno vadovų kolektyvo sudarymą esamai padėčiai gelbėti. Į šokių šventės meno vadovų kolektyvą yra pakviesti Genovaitė Breichmanienė, Rita ir Juozas Karasiejai ir Liudas Sagys. Minėtų asmenų sutikimas yra gautas ir jiems tenka nuoširdi padėka.

VIII-sios Tautinių šokių šventės rengimo komitetas ir Kanados bei JAV-ių LB kraštų valdybos maloniai prašo visas tautinių šokių grupes su naujai paskirtais šventės meno vadovais bendradarbiauti. Darniu susiklausymu ir rimtu dėmesiu lietuviškam tautiniam šokiui užtikrinsime tautinių šokių šventės sėkmingumą.

JAV-ių LB atstovai:
Algimantas S. Gečys — pirm.
Ingrida Bublienė
Dr. Viktoras Stankus

Kanados LB atstovai:
Algis Pacevičius — pirm.
Vytautas Birieta
Dr. Marija Uleckienė

Dr. Vaidotas Kvedaras
VIII-sios Tautinių šokių šventės rengimo komiteto pirmininkas

Apie gerai įsikūrusius

namus, apie investavimus, butų nuomavimus, valstybinių mokesčių apėjimus, sklypų pirkimus ir visas kitas gudrybes, kurios man dar buvo svetimos. Kai vėliau kažkuriam kitam papasakojau apie sutiktą kolegą, šis pastebėjo: "Anas Amerikoje neprapul"...

Bet anas prapuolė. Tiesa, jis gal ir įsigijo dar daug sklypų, daug turtelio susikrovė, bet jis prapuolė. Prapuolė mums, lietuviams. Jis gerai "ekonomiškai susitvarkė", bet lietuviams dingę. Jis tapo lietuviu atsakalūnu, atsiskyrėliu. Jis kažkur gyvena puošnioje rezidencijoje su dideliu baseinu, teniso aikštelėmis ar dar kuo, bet kas jį kada yra matęs kokiam lietuviškame renginyje, kas kada yra skaitęs jo pavardę lietuviškame laikraštyje, kad ką nors būtų saviesiems padaręs, išskyrus gal vieną kitą stambesnę auką, kuri jam dėl mokesčių apėjimo apsimoka išmesti.

Spaudoje labai dažnai pasidžiaugiame apie gerai įsikūrusius tautiečius, arba kitaip iškiliusius. Visa gera ir gražu. Bet kas iš to lietuviškajai išeivijai, jei tie gerai įsikūrę ar iškilę dingsta iš mūsų horizonto, nebeneri su savaisiais bendrauti, nusisuka nuo lietuviškojo kelio. Gal būt jų akyse lietuviškoji veikla yra tik tiems, kurie nieko nesugeba pasiekti. Praturtėjimo didybės prislėgti jie šiaušiasi prieš bet kokią priekaištą, o nori pagarbos ir glostymo už paaukotą pinigėlį, kurį, jie tariasi, sukaupę savo didelių gabumų dėka. Ir jau kaip tokiems kokie lietuviški darbeliai per daug menki. Kad jie nepelningi, apie tai niekas neprasitaria. Kad tie žmonės tik dėl asmeninės gerovės visą amžėlį plušo, taipgi nediskutuotina. Svarbu, kad gerai įsikūrę.. žiūrėkite,

kokie gabūs yra lietuviai. Deja, šitokie gabumai neišgąsdins Lietuvos okupantų bei jų patikėtinių. Atvirkščiai, jie tik ir laukia, kad visa išeivija dingtų prie savų baseinų ir pamirštų savo gimtąjį kraštą, nutiltų, paliktų juos vienus ramybėje statyti "socialistinę visuomenę".

O vis dėlto yra gera skaičiuoti apie gerai įsikūrusius ar aukštai pakilusius tautiečius, kurie ir savojo lietuviško kelio neaplenkia ir juo eina kartu su visais kitais. Tik apie tokius verta rašyti, tik tokius reikia gerbti. Jų nė ieškoti korespondentams nereikia. Jie patys ateina pas savus. Jiems niekada nėra vėlu prisidėti darbais prie lietuviškos veiklos ir stiprinti išeivijos lietuviškumo frontą.

Č. Senkevičius

MECHANIC

Wacker Corp, a leader in the construction equip field, seeks an exp'd gas & diesel repair person, hydraulic & electrical exp a must, \$10.00 + per hr. to start, full benefit pkg incl. life ins. & dental. The Wacker Corp, 22 Kulick Rd., Fairfield, N. J. 07006. 201-227-9424. Equal apply. employer m/f (21-27)

GENERAL FACTORY WORK
Assemblers, shippers, punch press & saw operators. Willing to train. Benefits. Mercury Excelsior, 1178 Silas Deane Hwy., Wethersfield, Conn. (21-23)

WAREHOUSE WORKERS

Full and part time positions available second shift for produce handlers. Looking for reliable help to fill orders and handle products. Warehouse experience desirable. Will train. Apply in person after 2pm. Shamrock Distributors, 263 Park Ave., East Hartford, Conn. (21-23)

SIGN SHOP Requires TRAINEE to learn a trade. Must read a ruler, be able to climb ladders. Inside and outside work. Contact: RELIANCE SIGN INC., Stamford Ct. 203-322-6528. (21-23)

MACHINE OPERATORS AND SETUP

Progressive Machine Shop has 1st and 2nd Shift openings for individuals with CNC Lathe and Milling experience. Please contact Robert Rigoli.

ROYAL MACHINE INC.
14 Sanford St.
Medway, MA 02053
1-617-533-4346 (21-23)

PRINTERS/MACHINE OPERATORS

New & growing roto gravure printing company has immediate openings for printers, machine operators & inspectors. We are experiencing a very rapid growth & you should be part of it.

Immediate openings on 2nd & 3rd shifts with wage differentials of \$.30-.50 per hour.

Please call:

MR. DON HIBBS
201-882-5600
FAIRFIELD, N.J.

(21-23)

PACKERS FOR SMALL APPLIANCES IMMEDIATE OPENINGS

No experience required. We offer competitive rates and also medical insurance. Call and ask for Lynne of Jennifer at 617-938-4747. Own transportation required. Job is off of Route 1 in Lynnfield, MA.

NATIONAL ENGINEERING SERVICE CORP.

(22-24)

"Amber Holidays" 1987 M. ESKURSIJOS Į LIETUVĄ

DAB YRA VIETŲ SEKANČIOSE GRUPESE:

Liepos 20-28 Maskva 1, Vilnius 5,
Maskva 1\$1399.00

Rugsėjo 16-25 Maskva 1, Vilnius 5,
Maskva 2\$1429.00

Gruodžio 6 — sausio 10 Maskva 2, Vilnius 5,
Ryga 4, Leningradas 3\$1514.00

IDOMESNI MARŠRUTAI

Liepos 7-24 Maskva 2, Vilnius 5, privačiu autobusu per Pabaltijį iki Leningrado \$1956.00

Spalio 6-23 Maskva 2, Vilnius 9, Leningradas 4, Helsinki 1\$1725.00

Registracijos, informacijos reikalui skambinkite:
1-800-722-1300 (Toll Free)

Iš Massachusetts ir Kanados skambinkite
1-617-268-8764

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway
P. O. Box 116,
South Boston, Mass. 02127
Telefonas: (617) 268-8764



PRICES ARE BASED ON DOUBLE OCCUPANCY FOR DEPARTURES FROM BOSTON OR NEW YORK AND ARE SUBJECT TO CHANGES.



KŪRYBA IR MOKSLAS



Pagerbtas rašytojas Vytautas Alantas

Antanas Juodvalkis

Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos Chicagos skyriaus valdybos pastangomis 1987 m. birželio 6 d. Lietuvių Tautinių Namų salėje, Chicagoje, įvyko didžiojo rašytojo Vytauto Alanto 85-to gimtadienio paminėjimas ir premijuoto romano AUŠRA PALIŪNUOSE sutiktuvės.

Vakara pradėjo ir pirmąją programos dalį vedė pats skyriaus pirm. Stasys Briedis. Pasveikinęs gausius rašytojo Vytauto Alanto gerbėjus ir jo raštų skaitytojus, plačiau supažindino su rašytojo nueitu gyvenimo keliu, patirtais pergyvenimais.

Vytautas Alantas (tuomet Jakševičius) gimė 1902 m. birželio 18 d. Sidabrave, Naujamiesčio valsč., Panevėžio apskr. 1921 m. baigė šiaulių gimnaziją ir pradėjo studijuoti humanitarinius mokslus Lietuvos universitete, bet 1925 m. išvyko į Prancūziją ir baigė Montpellier universitetą. Grįžęs į Lietuvą 1930-34 m.

buvo ELTOS redaktorius, o 1934-39 m. Lietuvos Aido vyr. redaktorius. Raudonajam tvanui užliejus Lietuvą, V. Alantas pasitraukė į Vokietiją. Prasidėjus karui, grįžo ir 1941-44 m. buvo Vilniaus miesto teatro direktorius. Karo frontui artėjant, vėl pasitraukė į Vokietiją, o iš ten 1949 m. atvyko į Ameriką ir apsigyveno Detroite, kur ir dabar tebegyvena.

Apie rašytojo V. Alanto kūrybą ir premijuotąjį romaną "Aušra Paliūnuose", kalbėjo Jonas Jurkūnas, kurio žodis dedamas atskirai.

Studentė Aušra Jasaitytė raiškiai paskaitė ištrauką iš premijuoto romano.

Pirmoji programos dalis baigta ir pateikta vakarinė. Tolimesnei programai vadovauti pakviesta visuomenininkė Matilda Marcinkienė.

Kun. Kęstutis Trimakas pasveikino savo dėdę V. Alantą šiais žodžiais:

O Maloningas Praamžiau —
Amžinąja Ugnimi
iš nebūties išsaukei mūsų tautą.

Painiuos istorijos vingiuos
tautos gyvatai palaikyti
Tu nuolat pašauki dainius, vaidilas, krivius
ir krivaičius.
Tu pašaukei ir Vytautą Alantą
šaukliu prabilti į mus:
— iš tautos praeities
semtis tvirta-liemenių ažuolų stiprumo,
— o tautos žūt-būtiino ilkimo akivaizdoj
nepailstamai kurenti amžinąją ugnį
mūsų širdžių romovėse.

Įkvėpk mus
atsiliepti jo balsui:
tautos žūtbutinėj kovoj...
nepalūžti, bet
geresnę —
Tavim palaimintą
Tautos ateitį kurti.
o Vytautui Alantui
savo amžinosios Ugnies liepsna
būki —
dar aiškesniu įkvėpimu,
dar šviesesniu Prasmeniu,
ir — galutinai — savo Dausose
Amžinuojų Atpildu.

Po šių prasmingų ir gilių žodžių, ALT S-gos pirm. dr. Leonas Kriaučeliūnas sveikina rašytoją ir pakelia šampano taurę, visiems sugiedojus Ilgiausių ir sveikiausių metų.

Meninėje dalyje solistė Audronė Gaižiūnienė, akompanuojant muzikui Robertui Mockui, per du išėjimus padainavo lietuviškų dainų

ir operų arijų, sulaukusių publikos susižavėjimo ir gausių katučių. Įtarpoje keletas dalyvių sveikino rašytoją Vytautą gimtadienio proga, linkėdami sveikatos ir kūrybingų metų. Paminėtiną V. Alanto kaimynas, mokslo draugas, bendraamžis žurnalistas Vincas Urbonas. Lietuvos Aido bendradarbių vardu kalbė-



Dalis chicagiečių Vytauto Alanto pagerbime. Iš kairės: Br. Kasakaitis, St. Briedis, Irena ir Vytautas Alantas, A. Juodvalkis ir dr. L. Kriaučeliūnas.



Dr. Leonas Kriaučeliūnas, ALT S-gos pirmininkas, sveikina sukaktuvininką Vytautą Alantą.

jo žurnalistas Vytautas Kasniūnas, atskleidęs idomių tuolaikinių užkulisių. Buvo gauta ir keletas sveikinimų raštu, iš kurių minėtinas Lietuvių rašytojų



Aušra Jasaitytė skaito ištrauką iš V. Alanto romano "Aušra Paliūnuose".



Irena ir Vytautas Alantai su M. Marcinkiene ir S. Briedžiu.



Chicagos žurnalistai su Vytautu Alantu (sėdi). Stovi iš kairės: J. Žemaitis, A. Juodvalkis, V. Kasniūnas, J. Žygas, prel. dr. J. Prunskis.

Vytautas Alantas ir jo 'Aušra Paliūnuose'

Jonas Jurkūnas



Inž. Jonas Jurkūnas (dešinėje), supažindinęs pagerbimo dalyvius su Vytautu Alantu ir jo knyga "Aušra Paliūnuose", kalbasi su Margučio vedėju P. Petručiu ir Dirvos bendradarbiu A. Juodvalkiu.

Menininko kūrybiniame žaizdre turi sudegti gyvenimas, kad iš jo gimtų grožis.

Nėra tarptautinio meno: tėra tautinis menas.

Menininkui duoda palaiminimą savieji, o ne svetimieji dievai.

Per meną tauta kalba pasauliui.

Per meną atsimauno tautos siela.

Menininkas yra tautos sielos paslapčių ieškotojas, NES

jos slypi senųjų amžių paversmiuose, iš kurių atsiai pirmsapradis genties genties kalbėjimas, padaręs mus tauta;

jos slypi tautosakos posmuose, padavimuose ir legendose;

jos slypi tautinės mitologijos mistikoje;

jos slypi giliai po žemėm užkastose įkapėse;

jos slypi gimtajame žodyje;

jos slypi tautos kraujuje;

jos slypi Lietuvos gamtos atmainose ir jos spalvingumo įvairybėje.

Niekad Lietuvos priešai taip įnikusiai nekasė duobės lietuvių tautai, kaip šiandien — XX amžiaus antroje pusėje.

Tautos kamienas apžiotas raudonosios meškos nasrų, o išblaškytų po visą pasaulį tautiečių saleles skaulauja ir skandina svetimieji vandenys.

Iš desperacijos mes kartais sušunkame: — Lietuva amžina!

Bet ar mes iš tikrųjų tikime savo tautos nemarybe, ar šūkaujame tik norėdami save apsaugoti?

Aš tikiu, kad Lietuva nežus ir atsilaikys prieš likiminius istorijos smūgius, tik aš klausiu: ar mums grėsia didesnis pavojus nuo priešų, ar nuo mūsų pačių?

Aš tikiu tautos nemarybe, bet nuolat ir nuolat mąstau, kad ji savaime neateina, kad ji yra kaip aukuras, kurį privalu be atvangos ir neatlaidžiai kursyti, kad jai ne per brangi jokia auka.

Tai Vytauto Alanto dalis minčių paimtų iš jo pasisakymų, tai dalis jo credo apimanti ne tik meną ir literatūrą, bet ir visuotines tautos problemas.

Vytauto Alanto rašytinis kraitis yra tikrai didelis. Jis išsiplėtęs per visus literatūrinius žanrus — poeziją, novelę, dramą ir romaną.

Pirmasis poezijos rinkinys, bet dar neišleistas žuvo karo metais. Jo viena iš tragedijų "Daumantė" parašyta eilėmis, o 1982 išleis-

tas nemaža poezijos rinkinys "Paversmiai".

Vytautas Alantas kaip rašytojas debiutavo Lietuvoje savo pirmuoju novelių rinkiniu "Artisto širdis". Po to sekė dar penkios novelių knygos ir 1984 m. išleistas septintasis novelių rinkinys "Gelmių balsai", kuriame talpinama 6 Dirvos konkursuose premijuotos novelės. Viso Vytautas Alantas parašė apie šimtą novelių.

Kaip dramaturgas Vytautas Alantas prisistatė savo pirmuoju kūriniu "Užtvanka", o po metų antruoju — "Gaisrai Lietuvoje". Abu šie veikalai išvydo šviesą Kaune — Valstybiniame dramos teatre. Viso rašytojas sukūrė 15 draminių veikalų.

Kaip romanistas rašytojas pasireiškė vėliau. Jau gyvendamas Detroite baigė savo pirmąjį anksčiau pradėtą romaną "Pragaro prošvaistės". Šis romanas išleistas 1951 metais Vokietijoje sukėlė didelį triukšmą. Kilusioje polemikoje rašytojas buvo kaltinamas pagonių, norintis vėl atgavinti senąjį lietuvių tikėjimą. Rašytojo didelis gerbėjas B. Jacikevičius surinkęs visą tą polemiką išleido net atskira knyga.

Antrasis romanas "Tarp dviejų gyvenimų". Trečiasis "Amžinasis lietuvis" išleistas dviem tomis. Ketvirtasis romanas "Šventaragis" išleistas taip pat dviem tomis, penktasis "Liepkalnių sodyba".

Ir pagaliau čia susirinkome, bet jau geroai pavėluotai į šeštojo Vytauto Alanto romano "Aušra Paliūnuose" sutiktuves.

Vytauto Alanto kūrybinis kraitis ir palikimas Lietuvai jau sudaro apie 6000 spausdintų puslapių. Į tą neįskaityta jo kaip žurnalistų daugybė straipsnių mūsų periodikoje. Tai daugiau negu imponantiška skaičius. Ir aš esu tikras, kad rašytojo stalčiuose yra dar nespausdintos kūrybos.

Šeštasis Vytauto Alanto romanas "Aušra Paliūnuose", laimėjęs Aušros metų Dirvos konkurse premiją, išleistas 1986 m.

Čia patieksiu be abejo tik savo ir tik kaip skaitytojo įspūdžius, perskaičius premijuotąjį kūrinių.

Romano kalba žodinga, lengva, stilius realistinis. Nemažai autorius naudoja bent man naujų žodžių, kaip: padaira, pagaila, pašaluonėm, vambra, tauza ir daug kitų. Jie man asmeniškai gražūs, skamba labai lietuviškai ir kažkaip nauji nekasdieniški.

Romanas suskirstytas į keliolika skyrių, kurių kiekvienas yra beveik savaimingas — vaizduojas laiko slinktyje arba metų laikotarpius, arba ypatingesnius įvykius bei nuotykius, bet visumoje susipinusius į vieną bendrą nenutrūkstančią grandį, sudarančią įdomų romano turinį ir įdomią atomazgą.

Romano pagrindinis asmuo dr. Alisiūnas tvirto charakterio, pilnas gražių idėjų ir nevengias rizikos vyras. Jis sudaro vaizdą lyg būtų Dr. Vinco Kudirkos prototipas — tik skirtingose sąlygose. Pamažu įsijungęs į spaudos platinimo, lietuviybės ugdymo ir gynimo darbą, tvirtai laikosi savų principų, nežiūrėdamas asmeninių nuoskaudų ar nuostolių. Aprašomuoju metu kovą reikėjo vesti dviem frontais. Reikėjo ne tik išsilaisvinti iš rusiškos meškos glėbio, bet ir nusikratyti istoriniu balastu — lenkomanija ir istoriją pradėti iš naujo.

Kaip profesionalą autorius vaizduoja dr. Alisiūną labai teigiamai besirūpinantį visais vienodai.

Knygos autorius mano nuomone yra atlikęs gerą anų metų tyrimo darbą. Jis psichologiškai gerai pavaizdavo ano meto sąlygas ir nuotaikas.

Patieksiu iš romano ilgesnį ištrauką iš kurios paryskės bent dalis ano meto sąlygų bei galvosenos, kokioje aplinkoje teko veikti dr. Alisiūnui.

Ištrauka vaizduoja dr. Alisiūną darantį pirmą vizitą Paliūnų klebonui prel. Girdijauskui.

Pagaliau daktaras nusiųpurtė užplūdusiomis mintimis, žvilgtelėjo į laikrodį ir pagalvojęs, jog darant pirmą vizitą vėluotis nemandagu, nuėjo klebonijon. Jį įleido šeimininkė Marcelė — apyjaunė, gražiai pražilus, malonios išvaizdos moteris — ir nuvedė į didelę, sodan išeinančią verandą, kur jo laukė pats klebonas Girdijauskas — aukštas, padžiūvusio asketiško veido, praplikęs vyras — abu Daujotai ir vikaras Labutis.

— Štai, dėde, mūsų naujas daktaras ponas Alisiūnas, apie kurį aš tamistai jau kalbėjau, — tarė lenkiškai Astra.

Svečias apmetė akimis draugiją ir pabrėžtinai garsiai pasisveikino lietuviškai:

— Labar vakaras, ponai!

Visi pritilo, netikėdami savo ausimis: inteligentas prabilo klebonijoje lietuviškai! Tai buvo netaktiška, nemandagu, panašu į aro-

ganto išsišokimą.

— Ką ponas norėjai pasakyti, mes nenugirdom, — paklausė atsipeikėjęs klebonas lenkiškai.

— Norėjau pasakyti ką pasakiau: labai vakaras! Argi lietuvių klebonijoje nebe suprantama lietuviškai? — atsakė ramiai daktaras.

Klebonas kramtė plonas, bespalves lūpas, ant jo idubusių žandų pasipylė rausvumėliai. Varstydamas svečią mažom, skvarbiom akim, šeimininkas valdydamasis nenorom prabilo lietuviškai:

— Mes kalbam lietuviškai tik su kaimiečiais, kurie nesupranta lenkiškai.

— Labai gerai, aš esu kaimietis, todėl malonėkite su manim kalbėti lietuviškai, — pasakė daktaras atsainiai.

— Mūsų svečias, žinoma, juokauja, — klebonas neatitraukė aštraus žvilgsnio nuo daktaro. — lig šiol visi lietuviai inteligentai čia kalbėjo lenkiškai.

— Aš tur būt priklausau prie tų lietuvių inteligentų, kurie nutarė lietuvių kalbą gąžinti į salonus, — šypsojosi daktaras.

— Lietuvių kalba gera tik tvartuose! — dirbtinai nusikvatojo Daujotas.

Tad tokiose sąlygose ir tuometinėje sulenkėjusioje aplinkoje autorius paleido savo sukurtus personažus gyventi, kentėti, laimėti ar pralaimėti. Visi "Aušra Paliūnuose" personažai gyvi žmonės su savo silpnybėmis ydom ir su savo žmogiškąja didybe. Ir vyriausiam veikėjui dr. Alisiūnui autorius leidžia suklypti (tai jo piršlybos bajoraitei Jadvygai).

Ir prelatas Girdijauskas ir bajoras Surgaila su savo dukra Jadvyga atstovauja gente lithuani natione poloni, autoriaus nesušaržuoti — bet pavaizduoti ano laiko dvasioje.

Dr. Alisiūno bendradarbiai burmistras Vainoras ir vikaras Labutis neprisitakėliai, bet nuoširdūs lietuviško darbo dalyviai.

Gi moterys, moterys ir Astra ir Tatjana ir Malvi-

na, tikros Alanto moterys, pilnos vasaros brandžių sulčių, gražios, ugningos ir kartu labai moteriškos.

Savo romanu autorių sugebėjo perduoti Basanavičiaus leidžiamos Aušros atgarsį ir jos poveikį nedideliame mieste Paliūnuose. Todėl šis romanas liko kaip rašytiniu paminklas Aušros laikotarpiui ir bus skaitomas ne tik dabar bet ir po daugelio metų.

Pabaigai Vytautas Alantas savo autobiografijoje pasakoja, kad:

"1905 m. į Sidabravą (Alanto gimtinę) buvo atkeltas kun. Juozas Tumas Vaižgantas. Mat bažnytinė vyriausybė jį blaškė iš vietos į vietą kaip "neuuoramą" dvasiškį. To susitikimo su Vaižgantu aš negalėjau atsiminti — man tada ėjo treči metai — bet motina pasakodavo, kad Tumas, sutikęs mane jojant lazdele beržų alėja, pats apsižergdavęs savo lazda ir eidavęs lenktynių su manim".

Na ir nujojo jie ant lazdelių toli. Toli, tiesiog nepavėjajamai. Kan. Tumas tapo Tautos šaukliu ir padovanojęs atsikuriančiai Lietuvai savo Dėdės ir Dėdienės, Vaduvų ir Gondingos kraštą, suradęs nepaprastai daug deimančių ir ieškodamas laimės kitiems tapęs laimingu pats.

Gi Vytautas Alantas sukvėpęs apie 6000 puslapių savo spausdintos kūrybos, rašytojo Balio Gražulio žodžiais, tapęs tautiškiausiu ir patriotiškiausiu lietuvių rašytoju.

Retai kada didis talentas ir padorus žmogus susiderina viename asmenyje. O tokia darna pasižymi Vytautas Alantas — šimtaprocentinis lietuvis.

PRESSROOM SUPERVISOR — 2ND SHIFT

Must have extensive 4-color background, be mechanically inclined & familiar with multi-color Heidelberg equipment. Web experience helpful but not necessary. Will be responsible for quality & production of various types of commercial printing. "Hands-On" individual preferred. Good salary, working conditions & excellent benefits. Please respond w/resume & salary history or call 1-800-528-5347, to IMPERIAL LITHO/GRAPHICS P. O. BOX 1600 PHOENIX, ARIZ. 85001 (1925)

TARP DVIEJŲ AUŠRŲ

Vytauto Alanto žodis, kurį perskaitė kun. Kęstutis Trimakas, S.J. per "Aušra Paliūnuose" sutiktuves Chicagoje.

Kalbant apie mano romaną "Aušra Paliūnuose", pravartu prisiminti dvejopą foną, būtent, gyvenimišką tikrovę ir simbolinę aušrą, tai yra, tautos atgimimą, tautos prisikėlimą iš letargo miego. Aušrininkai sulaukė laidotuvių procesiją prie duobės krašto ir sušuko lydėtojams:

— Jūs pavėlavot! Lietuva grįžta istorijon ir mirti neketina!

Tokios buvo pačios tautos griežtas posūkis atgal istorijon, paskelbtas "Aušros" puslapiuose 1884 m. Tautos duobkasių labai nustebino lietuvių ryžtas grįžti gyveniman. Ypačiai lenkai žiauriai kaltino lietuvių, kam jie ardą lietuvių lenkų santykius ir nesilaiką Liublino Unijos nuostatų. Kas, anot lenkų, tie pavojingi "litvomanai"?

Kaimiečių išsimokslinę vaikai: kudirkos, basanavičiai, šliupai ir daugybė kitų. Jie buvo vada, o jiems talkininkavo tos pačios kilmės knygnešių armija. Kadangi mūsų bajorija negrįžtamai susidėjo su lenkais, tautos vadovybė turėjo perimti pats kaimas. Iš kaimo šiaudinės pastogės ištryško pirmieji tautinio atgimimo spinduliai. Kaimui priklausau tautinio atgimimo garbė ir nuopelnai... Tautinio atgimimo istoriją dar reikės parašyti.

"Aušros" pasirodymo laikais Lietuvos kaimas buvo be mokyklos, lenkai sėdėjo dvaruose ir siautėjo rusų valdžia... Reikėjo "sukrusti" ir tarti lemiamą žodį visoms toms galybėms dėl Lietuvos ateities! Visa laimė, kad dar tebebuvo gyva lietuvių kalba ir tebeaidėjo kaime lietuviška daina!

Kodėl ir kaip rašiau romaną?

Dar nepradėjus veikalo rašyti susidėjo daug blogų ir gerų aplinkybių. Paskelbus konkursą gulėjau po širdies operacijos ligoninėje. Iki konkurso termino buvo belikę tik pusę metų, o jau iš patyrimo žinojau, kad man romanui parašyti reikia mažiausiai metų laiko. O be to, ir sveikata dar nebuvo kaip reikiant sustiprėjusi. Kas daryti?

Nuo pat jaunystės laikų domėjausi Lietuvos istorija ir tautinio atgimimo gadyne, todėl ryžausi rašyti romaną iš tų laikų.

"Kanklių" draugija

Kai 1911 ar 12 metais tė-



Kun. Kęstutis Trimakas skaito savo dėdės Vytauto Alanto žodį.

vas mane nuvežė į šiaulius ruošti stoti į gimnaziją, ten jau buvo prasidėjęs šioks toks lietuviškas judėjimas, sakysime, jau veikė lietuvių "Kanklių" draugija, kuri rengė savaitgaliais dainų, žaidimų ir šiaip vaidinimų vakarus. Čia pirmą kartą ir išgirdau apie "Aušrą". Tad "Kanklių" draugija man buvo pirmoji, pradėjusi garsinti "Aušros" gadyne. Nenoriu pasakyti, kad mano sieloje įvyko kažkoks tautinio atgimimo perversmas. Jokios "revoliucijos" neišgyvenau, bet vis dėlto patirti draugijoje išpūdziai po truputį pravėrė duris į gilesnius tautinius išgyvenimus.

Per vasaros atostogas viešėdamas tėvų ūkyje (Radviliškio valsč. šiaulių apskrity), atsikėlus anksti rytą mėgdavau rymoti prie atviro lango ir grožėtis saulėtekio grožybėmis. Galaulaukėje matydavau, kaip išrieda saulė pro skynimo viršūnę ir majestotiškai kyla per tyrą melsvą padangę... Mano vaizduotėje tuojau švystelėdavo kita aušra iš anapus Nemuno taip pat nešanti Lietuvai šviesą, naują gadyne. Tos dvi aušros man papildydavo viena kitą. Taip man ir pasiliko visam gyvenimui "dvejų aušrų" atsiminimai, kurie tebėra gyvi ir po šiai dienai... Tad aš laikau save "aušrininku", nes "Kanklių" draugijos salėje man aiškiau švystelėjo pirmieji



Meninės programos atlikėjai: pianistas Robertas Mockus ir sol. Audronė Gaižiūnienė su pobūvio rengėjom (vidury) V. Lenkevičiene ir M. Marcinkiene.

Vytautas Alantas

"aušros spinduliai". Po labai ilgų metų aiškiai grįžta tų vasaronių atsiminimai.

Lietuvybės vaidilutė

Nors ir buvau iš pat jaunystės susigyvenęs su "Aušros" dvasia, bet, rašant romaną, netikėtai dar labai parėmė mano darbą karšta lietuvių patriotė, sakyčiau, lietuviybės vaidilutė, Lietuvių Istorikų Draugijos pirmininkė, mokytoja Alicija Rūgytė perspausdindama visą "Aušrą" dvejuose tomuose. Tos knygos



VYTAUTAS ALANTAS. Dail. Danguolė Šeputytės-Jurgutienės piešinys.

man taip buvo po ranka, lyg patys aušrininkai būtų man atėję į pagalbą. Visą buvau skaitęs kas pasirodydavo spaudoje apie "Aušros" gadyne, bet, žinoma, pačių aušrininkų gyvas žodis apie save ir jų išgyventus laikus man buvo nepalyginti svarbesnis ir įdomesnis už bet kokias studijas. Rūgytė, ryždamasi perspausdinti "Aušros" komplektus, didžiai pasitarnavo mūsų istorijai, o ypač kultūrai, lietuvybei bei literatūrai.

Aušrininkų palikimas

Tautinio atgimimo temai nušviesti reikėtų parašyti žymiai daugiau veikalų. Tik atsiminkime, kad "Aušros" gadyne yra tautos grįžimas



Sukaktuviniui Vytautui ir jo žmonai Irenai svečiai sugiedojo ilgiausių metų.

Visos nuotraukos K. Pociaus

priklausė nuo jokių geografinių platumų. Tautos atgimimo laikais Lietuvą valdė rusai, šiandien vėl tie patys rusai viešpatauja mūsų žemėje... Anuomet mes svajojom, kad aušros spinduliai pasiskleis mūsų tėvynėje iš užnemunio, šiandien mes žinom, kad laisvės žiburiai žyburioja pačioje tėvynėje: pogrindžio spauda mums tai nuolat primena. Sakytume: negėsta mūsų pogrindžio laisvės žiburiai! Tai yra orientyras mūsų tautiniam įsipareigojimui ir šviesalai pakeliui į ateitį.

Mes tikime ir niekad nenustosim tikėti, kad Lietuva vėl bus laisva ir kad simbolinė anuomet iš užnemunio pakilus aušra vėl skaisčiai nušvies Lietuvos padangę. Tiek iškentėjusi ir klaidžiojusi tauta turi pa-



Vytautas Alantas pasirašo savo knygą plk. Dabulevičiui ir T. Blinstrubui.

į istoriją ir Lietuvos įrikiamas į savaimingas tautines vėžes. Po "Aušros" Lietuva pradėjo naują lietuvišką savo buities laikotarpį. Aušrininkų palikimą mes plačiai išnaudojom nepriklausomybės laikais ir be abejo turim žiūrėti, kad pažanga ir toliau turi būti varoma pagal tautinio atgimimo gaires. Tautą reikia visada kurti.

Savo gyvenimą ir karjerą pradėjau tarp dvejų aušrų. Tvirtai tikiu, kad Lietuva pagaliau tikrai suras savo kelią, apšviestą Naujos Aušros.

Veikalą apie tautos atgimimą parašiau būdamas šiapus okeano, tai yra toli nuo tėvynės. Ir čia būdamas gyvenau tarp dvejų aušrų. Atseit, tautos reikalai ne-

galiau susirasti jai likimo paskirtą saugią vietą laisvų tautų tarpe. Aušrininkų pasėtas tautinis grūdas augintinas ir kultivuotinas toliau.

Neturiu pranašo dovanos ir, būdamas realistas, nesu linkęs leisti į pranašystės meną, tačiau negaliu susilaikyti nežvilgterėjęs į rytojų pro uždangos plyšėlį. Rašant "Aušrą Paliūnuose", man gan aiškiai išryškėjo mintis, jog tebeesame gan artimi aušrininkų palikuonys, kuriems teko labai atsakinga misija toliau ugdyti ir įkvėpti jaunai kartai lietuviybės meilės idealą.

MACHINISTS
Mechanically inclined person. \$275
for 50 hour week. Pleasant working
conditions. Company paid benefits.
Goetz & Ruschmann Co., 97 Newark
Way, Haplewood, N. J. 07040. (201)
761-4200. Mr. VanHook (23-29)

Gal verta pasvarstyti...

B. Klovas

Žmogaus teisės, teisingumas, teisė — viskas yra labai gražiai skambantys šūkiai, kai veiksmai vyksta kitų kieme. Bet kada tie laužymai vyksta savame kieme, tada realybė pasirodo visai kitoje šviesoje.

Taip vadinamas atstovės Holtzman imigracijos įstatymo papildymas buvo priimtas Washingtone, D. C. Kongreso ir prezidento pasirašytas ir paskelbtas kaip veikias įstatymas. Išpildyti to įstatymo reikalavimus be kitų valstybių bendradarbiavimo yra neįmanoma. Valstybės, kurios vadovaujasi civilizuota teise ir neleidžia įstatymų politinėse ir kriminalinėse srityse su atgal veikiančia galia, nerodo jokio entuziazmo persekioti iešmininkus, kai didieji, kurie išvirė tą košę, skelbiasi esą didvyriai.

JAV Teisingumo Departamentui neliko kito kelio, kaip siųsti savo ambasadorius į Sovietų Sąjungą pas a la Himlerį ir a la Gestapo į Maskvą prašyti pagalbos. Sovietai galvojo, kad tai yra kokia tai kapitalistų išgalvota provokacija, nes jie patys turi pilną Rytų Vokietiją nacių.

Po ilgų prašymų ir maldavimų ir įtikinėjimų, kai sovietai tikrai buvo įtikinti, kad sovietų teisinė sistema pagrindinai nesiskiria nuo JAV sistemos ir kad kapitalistai tikrai nori padėti sovietams sutvarkyti taip vadinamus jų priešus, sutiko bendradarbiauti ir padėti Washingtonui išsikrapštyti iš vargų. Ryan rašo, kad sovietai suprato, kad JAV neturi jurisdikcijos tuos kaltinamus žmones traukti teismo atsakomybėm dėl karo nusikaltimų, bet galima imtis tikrai veiksmų jų pilietybę atšaukti ir išvaryti iš krašto. Knygoj liko Ryano neatsakytas klausimas, ar jie gali būti deportuoti į Sovietų Sąjungą. (Žiūrėk Allan A. Ryan, Jr. Quiet Neighbors, c 1984, ypač psl. 85).

JAV administracija turėjo praktikos, kai milijonus sovietų piliečių deportavo po karo į Rytus, nežiūrint,

kad tai buvo tarptautinės teisės ir tarptautinių papročių laužymas. Tik 1945 m. Kempteno atvejis šiek tiek atvėsinio Washingtono ekspertų uolumą.

Mes savo kieme neturim jokios politinės įtakos. Visi skriaudžiamų etninių grupių imigrantai yra biurokratų malonė. Tik atsiminimais taip vadinamus Palmer Raids, depresija ir kt.

Gera proga dabar pradėti organizuoti skriaudžiamų etninių grupių politinės veiklos komitetus (PAC). Tos grupės turėtų įsteigti vieną bendrą politinės veiklos komitetą, pagal veikiančių komitetų pavyzdį. Reikia sujungti visų skriaudžiamųjų jėgas politinei veiklai.

1. Turėti profesionalą lobbyistą Washingtone, kuris sektų kas vyksta Kongreso plenumo, komitetų, pakomitetų posėdžiuose ir informuoti tų etninių grupių veiksmus, kas vyksta Kongrese, kas yra naudinga ar žalinga tų grupių interesams, duodant ženklą, kada visuomenė turi reaguoti. Juk šiais metais buvo priimtas nauja imigracijos įstatymas. Buvo gera proga pabandyti papildyti Holtzman papildymą ar net pataisyti. Juk galėjo koki kablelį ar kabliataškį padėti kitoj vietoj ar visai išbraukti. Niekas tuo nesirūpino, nors laikraščiuose matome asmenų su politikieriais nuotraukas, kurios tikrai nevaizduoja jokios politinės veiklos, tik asmeninę reklamą.

2. Surūšiuoti Kongreso atstovus pagal naudingumą, kad atėjus rinkimų metui, visuomenė būtų informuota už ką balsuoti ir ką remsi.

3. Pasinaudojant Statistikos Biuro duomenimis išstudijuoti galimybes, ar negalima tam tikruose rajonuose pravesti skriaudžiamų grupių kilmės atstovų į Kongresą. Juk turime daug gražaus čia gimusio ir išsimokslinusio jaunimo, kuris domisi savo krašto politiniu gyvenimu ir turė-

tų galimybės išsiveržti į platesnius politinius dirvonus. Jaunimas per PAC būtų įtrauktas į savo gimtojo krašto veiklą, kur galėtų pasireikšti naudingas Amerikai ir mums. Visoms skriaudžiamųjų grupėms veikiant vieningai, tai yra galima pasiekti. Žinoma, kalnai nebus nuversti, bet imant dėmesyn, kad politinė aritmetikoje net vienas yra kartais daugiau, kaip 50 ar 218, ką gerai žinojo ir tie, kurie 1787 rašė JAV konstituciją.

4. Sekti federalinių teisėjų ir valdininkų skyrimus ir paaugštinimus, kad nepriimti asmenys nebūtų patvirtinti; o jei ir būtų patvirtinti, tai su protestu.

Lėšas galėtų PAC sudaryti renkant rinkiminiais metais po vieną dolerį iš kiekvieno skriaudžiamųjų grupių asmens, kas nebūtų daug ir taip vadinamiems milijonieriams. Juk mes ir taip aukojam visokiems politikieriams. Tai būtų galima pakreipti tikrai savo interesams ginti.

Tą organizacinį darbą pradėti dirbti turi šiame krašte gimę asmenys. Amerikietiška visuomenė nemėgsta, kada imigrantai kišasi į jų sistemos reikalus ir kabalus. Jie bijo, kad tie imigrantai gali išmušti visą galaktiką iš orbitos, kada pasaulis sukasi apie Ameriką.

Su laiku PAC pasidarytų politinė jėga, Washingtonas ir politikieriai skaitosi su vieša opinija, kada jie žino, kad jų veiksmai yra sekami organizuotai. Tik per politinę organizaciją čia galima ką nors pasiekti.

Laukti iš teismų politinėse bylose malonės nėra jokios vilties, nes teismų istorija nedaug teikia vilčių. Teismai eina su administracija ir tai tik tėra antspaudas pridėjimas. Nereikia eiti į praeitį toli. Tai geriausia rodo japonų amerikiečių atvejis karo metu, kur tik vienas teisėjas vadovavosi teisine logika ir interpretacija. Juk Linno prašymas sustabdyti deportaciją buvo svarstomas Aukščiausiam Teisme tą pačią dieną, kada Aukščiausias Teismas priėmė japonų amerikiečių skundą svarstyti, kaip pasekmė Aukščiausio Teismo sprendimo, kurį speciali Kongreso sudaryta komisija rado nekonstituciniu ir neteisėtu.

Nuernbergo Teismas nustatė nugalėtiesiems ir nugalėtojams teisinius dėsnius, kuriais valdantieji turi vadovautis. Jungtinės Tautos paskelbė tuos dėsnius, kaip tarptautinės teisės dėsnius, kuriais valstybės savo santykiuose turi vadovautis. Bet net nugalėtojams, kurie rašė tuos dės-

NEPASIDUOKIME PANIKAI

Dr. Antanas Butkus

Š. m. gegužės 5 d. Tėviškės Žiburiuose A. Str. kritiškai pasisako dėl J. R. straipsnio "Gyvenime daugiau realia dabartimi" (T. ž. kovo 3 d.), kuriame J. R. teigia, kad Lietuva sovietinėje sistemoje "visokeriopai reiškiasi ekonominiame, kultūriniame ir socialiniame-politiniame gyvenime". Iš tiesų sunku suprasti kodėl ir kokiais duomenimis rėmėsi J. R. taip tvirtindamas, kuomet nei ekonominis, nei socialinis-politinis gyvenimas dabartinėje Lietuvoje nėra savystovus. To gyvenimo pagrindinės premisos ir direktyvos taip, o ne kitaip tvarkytis yra Maskvos režimo padiktuos. Gi lietuviai ten (partiniai ir nepartiniai) šių suvaržymų rėmuose (arba gudriai juos apeidami) visai stengiasi gyvenimo sąlygas pagerinti. Vienur tas pavyksta geriau, kitur ne taip gerai. Suma sumarum faktas yra toks, kad Lietuvoje socio-ekonominis gyvenimas yra žymiai geresnis negu "komunistinio rojus centre — Maskvoje".

Tiesa, kad nuo mūsų pasitraukimo iš Lietuvos, ten jau išaugo dvi naujos kartos, bet jokių būdu negalima su J. R. sutikti, kad jos visos "dėl gardaus valgio šaukšto" yra jau prisitaisiusios prie okupanto reikalavimų, nors tiesa, kad jos praeityje skaudžiai pasimokė, kad kai kurių iš mūsų pažadai juos išlaisvinti buvo ne tik tušti, bet jiems ir labai skausmingi, pralieję tais pažadais patikėjusių brolių kraują.

Dr. A. Štomas, kuris yra gerai išstudijavęs Lietuvos sąlygas, lietuvių ten skirsto į tris kategorijas: (1) Maža dalelė konformistų, kurie visiškai išjungę savo asmeninius nusistatymus, besąlyginiai pakluso valdžiai. Jie tesirūpina savo asmeniniu saugumu, savo ir savo šeimos ekonominiu gerbūviu ir to gerbūvio užsitikinimui siekia kopti karjeros laiptais; (2) Didžioji dauguma lietuvių, latvių ir estų priklauso antrajai kategorijai — konservatyvistų. Tie žmonės jau yra pilnai apsipratę su režimu. Tačiau jie bando kiek jų oficiali pozicija jiems leidžia išlaikyti tautinį identitetą ir integralumą, išlaikyti tautinius, dvasinius ir materialinius išteklius, k. a. saugoti aplinką nuo taršos,

išlaikyti ekonominį pajėgumą, tautinę kalbą ir kultūrą, tautinius ir istorinius paminklus ir t.t. Toliau, jie bando kurti savo tautą labai sunkiose sąlygose po svetima valdžia, bandydami įvesti net naujus ekonominius ir kultūrinius projektus, kurie pakeltų tautos gyvastingumą ir prisidėtų prie progresyvios modernizacijos ir vakarietiško kumo (mano pabraukta a. b.); (3) Trečioji yra aktyvaus pasipriešinimo ir praktiškai pragmatinio susiorientavimo grupė. Toji grupė, kaip ir pilnų konformistų grupė yra maža. Abi jos sudaro konservatyvistų grupės sparnus.

Trečiąją grupę net pavadėmis vaizdžiai dokumentavo A. Str., ją pavadindamas "tautos kamieniu", kas reikštų, kad jinai yra pati pagrindinė, atseit, gausingiausia. Tai nėra tiesa, nes ji, nors ir tebeveda atvirą kovą prieš pavergėjus, bet jau nebe su ginklu, o su plunksna rankose, ką ir A. Str. vaizdžiai liudija, išvardindamas tos grupės žmonių redaguojamą ir leidžiamą pagrindinį spaudą.

A. Str. dar užsimena dr. V. Vardžio Lietuvos gyventojų klasifikaciją, kurioje suminėta mums primesta sovietinė sistema, būk tai išreiškianti sovietų pranašumą (superiority). Nuo kada dr. Vardys sovietų sistemą vadina pranašia (superior)? Čia turbūt kažkas ne visai taip!

A. Str. rašo "laisvėjimui krašte prislopinti okupantas stengiasi panaudoti išėiviją, kad galėtų lietuviams Lietuvoje pasakyti: Išėivija yra jau su mumis. Ji jums nepritaria". Nemačiau, kad ir žiopiausias okupanto pakalikas galėtų taip naiviai galvoti! Vienok sutinku su šio straipsnio autorium, kad išėivijos lietuvių yra suskilę, bet tas skilimas nėra toks gilus, kaip tvirtina A. Str. Tiesa, kad visokio plauko agentai bando kaišioti pagalius į išėivijos vadovaujančių asmenų ir jų organizacijų veiklą, bandydami mus sukiršinti. Tačiau toš jų pastangos būtų bergždžios, jei mes patys jiems taip uoliai netalkintume. Tą žinoma daroma nesąmoningai. Juk daugumoje mes patys sėjame įtarinėjimo ir nepasitikėjimo sėklą. Tai darome dalinai todėl, kad nepritariame kitų darbams (iš pavydo ar iš nenoro prisidėti, nes tas asmeninis prisidėjimas reikalauja ne tik darbo bet taip pat finansinės pagalbos).

(Nukelta į 9 psl.)



PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Gorbačiovo šuolis į tuštumą (2)

Gorbačiovas ir Popiežius

Jūratė Statkutė de Rosales

Vakaruose yra žinoma, kad 60% Centrinio Partijos Komiteto Maskvoje visų narių yra priešingi Gorbačiovo reformoms. Aukščiausiose partijos sluoksniuose vyrauja gilus nesutarimas gorbačioviškos "atvimumo" politikos atžvilgiu.

Gal ne tiek yra nesutariama, kiek yra bijoma. Jei jau vien rankų darbo jėgos perėjimas į elektroninį amžių sudaro stačiai neišsprendžiamą galvosūkį (žiūrėk praeitą skyrį) tai sienų pravėrimas ir komunikacijos praplėtimas iššauks — taip bent galvoja senoji Kremiaus gvardija — Sovietų Sąjungos žlugimą.

Ginčas Kremliuje liečia sovietams esminį klausimą: koku būdu bus geriau apsisaugota nuo imperijos subyrėjimo, ar atveriant angas sumažins vidinį spaudimą, kaip kad pataria Gorbačiovas, ar ir toliau remiantis priespaudos priemonėmis, kaip pataria senoji gvardija, kuri yra įsitikinusi, kad pastarasis metodas yra vienintelis, jai atnešęs "gerų rezultatų".

Pagrindinis Gorbačiovo argumentas yra tas, kad "rezultatai" toli gražu nebuvo geri, nes privedė So-

vietų Rusiją prie šiandieną jau beveik nepataisomo kultūrinio, socialinio ir ekonominio sustingimo. Be to, pagrindinis gyventojų kontrolės įrankis, KGB, jaunimo šiandieną jau nebaugina taip, kaip anksčiau, kad būdavo.

Religijų klausimas

Per paskutiniuosius 15 metų, įvyko Sovietų Sąjungoje įvairių tikybų atgimimas. Tikėjimo jėga parodė ir įrodė KGB stebėtiną silpnumą, kai ši panoro nustelbti tikinčiųjų veiklą. Įvairių tikybų dvasiškiai ir išpažinėjai apsižiūrėjo, kad giliai tikintieji žmonės, kurie laukia atpildo anapus, tampa atsparūs tam, ką KGB grąšina jiems padaryti šiame pasaulyje. Kai jau kartą toks jausmų ir galvojimo procesas užsimezga, tuomet KGB tampa bejėgė... ir tas matosi, jaučiasi, tą žmonės sužino.

Sovietų Sąjungoje yra šiuo metu keturios pagrindinės religijos: Islamas, Rusų Ortodoksų bažnyčia, Romos Katalikų bažnyčia, kuriai priklauso ir ukrainiečių ortodoksai klausą Romos popiežiaus, Budizmas. Sovietų imperijoje, islamo išpažinėjai žvelgia į Meką; katalikai skaito save priklausančiais vakarų kultūrai ir jų dvasinis centras yra Roma, o budistai yra akis atsukę į Kiniją. Išskyrus rusų ortodoksus, nei viena tų grupių nesijaučia esanti dvasiniai surišta su Maskva.

Tikyba susilieja tuomet su tautine sąmone ir pavirsta jėga su kuria sovietai turi skaitytis. Religinis faktorius sudaro šiuo metu sovietams vieną iš svarbiausių grėsmių jų imperijai. Sovietų Sąjungos pietuose vykstantis islamo atgimimas yra, pagal vieną rimčiausių pasaulinių autoritetų sovietų vidaus politikos srityje, Helene Carrere d'Encausse, ypatingai svarbus ir "negrąžinamas" (irreversible) reiškinys.

Islamo grėsmė

Žurnalas "National Review", savo 27 kovo laidoje aprašo dabartinius sovietų musulmonus: "Jie yra žymiai atsparesni už daugumą krikščionių. Jų tikyba yra paprasta, praktiška ir, jei norima, fanatiška. Antai, kartą užmezgiau pasikalbėjimą su vienu žmogum Kultūros parke Maskvoje. Pasirodė, kad jis esąs totorius. 'Ar musulmonas?', 'Aišku', atsakė jisai. 'Ar praktikuojantis?'. 'Savaimė aišku. Meldžiuos kas

dieną penkis kart'. 'O ką galvoji apie tuos visus ateistus, kurie čia yra?' Atsakymas: 'Tie kalės vaikai...'. Rašantysis nurodo, kad kitose Sovietų Sąjungos vietovėse turėjęs panašių pasikalbėjimų ir dar sekančią išvadą: "Gorbačiovas yra protingas žmogus: jis supranta, kas jo laukia".

Gorbačiovas jau susitiko su pirmuoju musulmonų sukilimu tuomet, kai jis praeitų metų gruodžio mėnesį paskyrė partijos sekretoriaus pareigoms Kazachstane vieną rusą, G. Kolbiną. Riaušės, kurios tuomet sukrėtė Kazachstano sostinę Almą Atą, bematant įgavo tautinio ir religinio sukilimo atspalvį. Maištininkai atidarė kalėjimus, paleido kalinius ir paėmė į savo rankas miesto kontrolę... tautos ir islamo vardu. Maišto vadovai — dideliame visų nustebimui — buvo žinomi vietiniai komunistai, o manifestantai, daugumoje, buvo komjaunuoliai, kurie būdami patikima valdžiai jaunimo gvardija, gauna karinį apmokymą. Maskvos reakcija buvo žaibiška: kariuomenė užėmė Almą Atą, sukilimas buvo numalšintas ir Gorbačiovo paskirtas rusas buvo jėga pastatytas į partijos sekretoriaus vietą. Tačiau Alma Atos įvykiai buvo Kremlui perspėjimas.

Sovietų Rusijoje yra šiuo metu 50 milijonų musulmonų, kalbančių savo kalbomis. Jų prieauglis svyruoja tarp 4 ir 6% pagal vieto- ves, kai tuo tarpu rusų tautos prieauglis yra neigiamas. Sovietijos musulmonų tarpe vyksta šiuo metu svarbus tautinis ir tikybinės sąmonės atgimimas. Pradedama suprasti, jog islamas yra pasaulinė jėga.

Jei Gorbačiovas bent daliai atvers sienas kelionėms ten ir atgal, kaip jo yra žadama, pirmą kartą istorijoje sovietų musulmonams gali būti leista lankytis Mekoje, kaip to reikalauja islamo tikyba. Tokiu atveju, ryšis su Meka stiprės, ir drauge augs įsisąmoninimas, kad priklausoma islamo pasauliui, kuris yra svetimas Rusijai, Maskvai ir Sovietų Sąjungai.

Katalikai ir KGB

Ir Brežnevo laikais, ir dabar, Kremlius aiškiai supranta, koks jam pavojus grėsia iš įvairių tikybų pusės. Gal todėl, jau metų metais, Kremlius visomis išgalėmis kovoja savo imperijos ribose su visomis religijomis urmu.

Kai pralaimėjimai Afganistane — islamo krašte —

privertė Maskvą atsargiau elgtis savo krašto musulmonų atžvilgiu, Kremlius pasuko didžiasias patrankas į šiaurės vakarų pusę, į katalikų tikybą.

Pradžios mokyklose, gimnazijose ir aukštojo mokslo įstaigose buvo sutvirtinta privaloma ateizmo pamokų programa. Keletas bažnyčių iš dar veikiančių buvo uždaryta. Visi be išimties vienuolynai jau nuo seno buvo panaikinti, bet prieš dar prisidėjo apeigų atlikimo varžymai, o religinės šventės, įskaitant Kalėdas, ir toliau yra darbo dienos. Padidėjo kunigų ir tikinčiųjų persekiojimai, suėmimai ir kalinimai. Pagarsėjęs lenkų kunigo Popieliuskos nužudymas atsikartojo mažiau žinomais, bet vienodai žiauriai keturių lietuvių kunigų žuvimo atvejais.

Tačiau KGB pareigūnų apskaičiavimai pasirodė buvę klaidingi. Persekiojimų politika padėjo sujungti į vieną tautinio ir religinio pasipriešinimo sroves ir atsirado 'ai, kas vienų nuomone yra "fanatizmas", bet kitų akyse yra "šventumas". Politinis kalinys tapo šventuoju, vertu savo tautiečių pagarbos. Mirtis ar kankinimai jam pasidarė palaiminimas, įvedantis jį į pirmųjų krikščionybės šventųjų gretas. KGB pradėjo dirbti jo naudai: ko žiauriau su juo buvo elgiamasi, tuo labiau kilo jo garbė.

Lietuva, prijungta prie Sovietų Sąjungos po Antrojo Pasaulinio karo, yra kraštas kurio 92% gyventojų skaitosi katalikai. Šiomis dienomis tenai buvo atžymėta 15-kos metų sukaktis vieno pagrindžio leidinio, kuris išeina maždaug kas du mėnesiai ir pranešinėja apie žmogaus teisių pažeidimo atvejus visame krašte. Leidinys vadinasi "Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kronika". KGB nenuilstamai kovoja su tuo leidiniu jau 15 metų, nesigailėdama kratų, suėmimų, persekiojimo, bet per visą tą laiką, nuo 1972 metų kovo 19 dienos, Kronika pastoviai pasirodo su savo 42-ta mašinėle tankiai parašytų puslapių. Yra platinama slapta, iš rankų į rankas ir viena kita kopija visada patenka į vakarus. Smulkūs žmogaus teisių pažeidimo aprašymai suplaukia į kroniką iš visų krašto kampų, kas nurodo gerai organizuotą tinklą. Vien faktas, kad per 15 metų kronika yra leidžiama be pertraukos, sudaro didžiausią KGB pralaimėjimą visoje to sovietų organo istorijoje.

Gorbačiovas vengė iki šiol paliesti tikybų klausimus. Jis greičiausiai negali viešai pripažinti, kad KGB pasirodė esanti bejėgė. Drauge, jau nebėra prasmės toliau persekioti tai, kas įrodė savo atsparu-

mą ir kas nuo persekiojimo tikrai stiprėja.

Vienintelė politiniai priimtina išeitis Gorbačioviui būtų susilaukti popiežiaus vizito ir pasirodyti greta popiežiaus, kuris sutiktų kalbėti apie taiką bei visų tautų sugyvenimą. Tačiau popiežius stato savo sąlygas, reikalaujamas garantuoti pilną sąžinės laisvę bei paleisti suimtus kunigus ir katalikus. Sutikti su popiežiaus reikalavimais, būtų lygu viešam pripažinimui, kad KGB pralaimėjo kovą su katalikais.

Padėtį tarp Maskvos ir Romos padeda suprasti sekantis pavyzdys. Vasario mėnesį Kremlius užmezgė pasitarimus su Lenkijos vyskupais dėl popiežiaus atsilankymo Sovietų Sąjungoje Gorbačiovas panorą tuo metu parodyti savo gerą valią ir pavedė paleisti iš kalėjimo du lietuvius kunigus, Alfonsą Svarinską ir Sigitą Tamkevičių, nuteistus 1983 m., vienas aštuoniems, kitas dešimčiai metų. Abu kunigai, Svarinkas ir Tamkevičius, buvo atvežti iš Permos lagerio į Lietuvą su tikslu juos paleisti, bet abu atsisakė pasirašyti KGB jiems brukumą "pažadų" raštą. Abu kunigai yra įtakingi lietuvių katalikų šulai: KGB dokumento pasirašymas numuštų jų autoritetą. Pasirašyti jie negalėjo. Abu buvo grąžinti į Permos koncentracijos stovyklą ir uždaryti į sekciją Nr. 36-1, vadinamąją "mirties" sekciją, nes tai esama "specialaus režimo lagerio", kuriame daug kalinių yra mirę.

Tame pačiame konclageryje Nr. 36-1, kali lietuviai Viktoras Petkus, vienas iš Helsinkio grupės steigėjų Lietuvoje (nuteistas dešimčiai metų), ir Balys Gajauskas, katalikas ir Lietuvos laisvės gynėjas, kurio gyvenime jau priskaičiuojama 35 metai sunkiųjų darbų kalėjimo.

Pasitarimai dėl popiežiaus vizito Sovietų Sąjungoje laikinai nutrūko iki bus "garbingai" išspręsta kalinamų kunigų klausimas.

Sekantis straipsnis: Gorbačiovas užsachavo vakarus.

MAINTENANCE
MECHANIC

INLAND CONTAINER CORP., a leading manufacturer of corrugated containers conveniently located in SPOTSWOOD, seeks an experienced mechanic for its busy plant.

Must be open to 3rd shift

Also must be open to shifts, have own set of tools.

We offer a clean, safe workplace, excellent benefits plan, opportunity for advancement, competitive salary.

For consideration please call:

(201) 251-2000

INLAND CONTAINER CORP.

SUMMERHILL ROAD
SPOTSWOOD, N. Y. 08884

E.O.E./M/F

(22-23)

Dr. Antanas Butkus

Kanados Lietuvių Fondas

J. Varčius

(Pradžia pr. numeryje)

1987 m. gegužės 3 d. įvyko Kanados lietuvių fondo narių metinis susirinkimas Toronto Lietuvių namuose. Dalyvavo 76 užsiregistravę nariai, kurie su įgaliojimais turėjo 358 balsus. Susirinkimui pirmininkavo tarybos pirm. H. Lapas, sekretoriaus L. Girinis-Norvaiša. Kun. L. Januškaikalbėjus invokaciją, mirusieji buvo pagerbti tylos minute. Sveikino KLB krašto valdybos pirm. A. Pacevičius ir JAV lietuvių fondo pelno paskirstymo pirm. S. Baras.

Fondo pareigūnai padarė pranešimus, iš kurių paaiškėjo ne tik 1986 m. finansiniai stoviai, bet ir 25-rių metų veikla.

Tarybos pirm. H. Lapas savo pranešime konstatavo, kad narių skaičius kiekvienais metais auga ir šiuo metu fondas turi 1380 narių. Šiais metais rugsėjo 16 d. fondas švęs 25 metų veiklos sukaktį. Fondas augo ne tik narių įnašais, bet ir palikimais. Didžiausias palikimas yra Augustino Juzeliūno - 123,000 dol., Jurgio Strazdo 110,000 dol., dr. Danieliaus Ralio 32,000 dol., ir Kojelaičių stipendijų fondas 100,000 dolerių. Fondo steigėjai: dr. A. Pacevičius, V. Balsys, V. Iganitis ir jau mirę - J. Bersėnas, St. Jakubickas, P. Januška, P. Lelis, J. Stepovičius. Fondo pagrindinis kapitalas jau yra persėjęs 800,000 dol. .

Valdybos pirm. H. Stepaitis savo pranešime priminė fondo 25 metų veiklos pradinius sunkumus. Dėl vykusių kivių, nesutarimų ir visuomenės abejingumo, fondo pagrindinis kapitalas augo labai pamažu. Po dešimtmečio veiklos fondas turėjo tik \$78,000 kapitalą. Šiais metais, švenčiant 25 metų sukaktį, kapitalas po pirmojo dešimtmečio padidėjo daugiau 10 kartų. Iš gautų pajamų paskutinių metų laikotarpyje organizacijoms paremti buvo išmokama kasmet apie 60,000 dolerių. Dvidešimt perkerių metų laikotarpyje iš viso organizacijoms buvo išmokėta virš 400,000 dolerių.

Apie fondo pagrindinio kapitalo investavimus išsamų pranešimą padarė investavimų komisijos pirm. V. Dargis. Šios komisijos pareiga surasti pelningiausius investavimo būdus, kad kapitalas būtų investuotas saugiai ir duotų daugiausia pajamų. Didžiausia kapitalo dalis \$588,000 yra laikoma lietuvių kredito kooperatyvų ir Kanados finansinių institucijų ilgalaikių termininių indėlių sąskaitose, už kuriuos 1986 m. gauta 10.75% .

Komisija atidžiai seka mokamų už indėlius pasikeitimus ir pagal tai tvarko investavimus. Sėkmingiausias investavimas buvo 1981-82 metais, nupirkus Kanados valdžios paskolos lankštus nominalinės vertės \$185,000, už kuriuos buvo \$6,000 mažiau sumokėta ir už juos buvo gautos aukštos palūkanos.

Iš viso 1986 m. fondas už investuotą kapitalą gavo palūkanų \$78,200. Paskutinių 6 metų laikotarpyje pajamos buvo beveik pastovios, kurių metinis vidurkis buvo \$81,000. Iš viso palūkanų šiam laikotarpyje buvo gauta apie \$500,000, tai yra keturius kartus daugiau nei per visus prieš tai buvusius metus.

Izd. E. Bersėnas supažindino susirinkimo dalyvius su viešo atsiskaitymo revizoriaus Nayman-Grobowskio paruoštomis apyskaitomis. Fondo kapitalas 1985.XII.31 buvo \$658,922 ir 1986.XII.31 \$798,077. 1986 m. buvo gauta testamentinių palikimų ir narių įnašų \$134,155. Organizacijoms išmokėta aukų pašalpų \$60,298 ir paskirta iš Kojelaičių fondo stipendijų \$3,652.

Po pranešimų išsivystė labai gyvos diskusijos dėl paminklo statybos, kurio projektas narių buvo patvirtintas prieš keletą metų ir šiam reikalui \$15,000 buvo paskirta. Tarybos pirm. H. Lapas paaiškino, kad paminklo pastatymas Park Lithuania vietoje susitrukdė dėl Toronto miesto paminklams statyti naujų patvirtintų taisyklių dėl kurių lietuvių paruoštas paminklo projektas buvo atmestas. Paminklui pastatyti reikia skelbti viešą konkursą pruojektui paruošti, gauti apylinkės gyventojų pritarimą ir miesto planavimo meno komisijos leidimą. Šiai pastarajai komisijai atmetus lietuvių paminklo projektą, buvo pasiūlyta statyti lietuvišką akmenį, vaizduojantį garsiausią ir žymiausią Lietuvos gamtos paminklą - Puntuką. Komisija šį fondo pasiūlymą priėmė ir jau galima statyti su atitinkamais įrašais, jei nariai pritarė šiam projektui. Po ilgokų diskusijų, Puntuko akmens statybą nariai balsavimu nepatvirtino ir įpareigojo fondo valdomuosius organus rūpintis paminklo pastatymu.

Buvo diskutuojama fondo veikla. Padaryta sugestijų, kad KL fondo valdyba ir taryba daugiau dėmesio kreiptų į tinkamą informaciją spaudoje, kurios pasigendama ne tik Kanados lietuvių periodinėje spaudoje, bet ir Amerikoje. Pasiūlyta palaikyti informacinius ryšius su visais fondo nariais, pasiun-



Kr. Donelaičio aukšt. lit. mokyklos VIII kl. mokiniai su svečiu poetu K. Bradūnu ir literatūros mokytoja R. Kučiene.

Įdomus svečias Kr. Donelaičio lituanistinėje mokykloje

Kr. Donelaičio aukšt. mokyklos VIII klasę aplankė poetas Kazys Bradūnas. Jis atvyko pabendrauti su mumis literatūros pamokoje, pakviestas mokytoja R. Kučiene. Jo pagrindinė tema buvo apie literatūros reikšmę religijai ir religijos reikšmę literatūrai.

Svečias kalbėjo, kad kiekviena tauta religiją kitaip supranta. Nors mes, lietuviai, esame krikščionys jau 600 metų, bet dar turime ir

pagoniškų žymių. Mes esame naujakrikščiai — paskutiniai pagonys visoje Europoje. Be krikščionybės Lietuva nebūtų galėjusi stiprėti ir susivienyti.

K. Bradūnas yra išleidęs 15 knygų. Paskutinė — "Krikšto vanduo Joninių naktį", surišta su Krikščionybės jubiliejumi. Krikšto vanduo knygoje simbolizuoja šia tema yra "Susitikimas Kiršuos". Tai Dievo ir Perkūno susitikimas prie Bradūno tėviškės kaimo.

Mums dar pasakojo apie šventąsias Lietuvos vietas, iš kurių lietuviams šventiausia yra Vilniaus katedra. Jau prieš Mindaugo laikus ten buvusi pagoniška šventykla. Mindaugas toje vietoje pastatė bažnyčią, kuri vėliau, po Mindaugo nužudymo, buvo nugriauta. Kai Lietuva buvo apkrikštyta, Jogaila toje pačioje vietoje pastatė katedrą. Neseniai tie mūrai buvo pertvarkyti. Komunistai iš katedros padarė koncertų salę ir meno galeriją.

Poetas paskaitė kitą savo eilėraštį, panaudodamas pirmosios lietuviškos knygos autoriaus Martyno Mažvydo žodžius: "Broliai ir seserys, imkit mane ir skaitykit..." Jis kalbėjo, kad literatūra atspindi kiekvieną tautą. Krikščioniškoji literatūra lietuvių tautai buvo ir yra labai svarbi. To negali paneigti net komunistų valdžia. "Lietuvos literatūros istorijoje" paminėta 13 žymiausių Lietuvos

rašytojų, iš kurių 5 buvo kunigai: Kr. Donelaitis, vysk. A. Baranauskas, Maironis, Vaižgantas ir V. Mykolaitis-Putinas.

Laikas greitai praėjo ir mes turėjome baigti įdomią pamoką. Klasės atstovės G. Gilvydytė ir I. Balzaraitė padėkojo poetui už atsilankymą, apdovanojo jį gėlyte ir visų mokinių pasirašytu mokyklos metraščiu. Mums poeto Bradūno žodžiai buvo labai svarbūs, nes šiemetinis mūsų aukštesniosios mokyklos metraštis yra pavadintas "Ąžuolinių kryžių keliais" ir susietas su Lietuvos krikščionybės 600 metų jubiliejumi. Svečio žodžiai apie krikščionybę, apie jos įtaką literatūrai mums buvo labai naudingi, rašant metraščio vedamosios minties aiškinimą.

Esame dėkingi poetui K. Bradūnui už paaugotą laiką.

Linas Buntinas,
8 kl. mokinys

OPERATOR
HEAVY EQUIPMENT
Growing environmental waste management company seeks experienced Heavy Equipment Operator. Must be able to handle backhoes, fronted loaders & other heavy equipment. Previous related background required. We provide competitive starting wages & benefits package. Call Personnel Dept.
201-344-4004
S&W WASTE, INC.
115 JACOBS AVE.
SO. KEARNY, N. J. 07032
An Equal Opportunity Employer (23-24)

OWNER OPERATOR
M.B.I. Transport Inc., is looking for dependable Tractor Trailer Operator to start immediately for a fast growing company to run PA, NJ, NY, Mass, CT. Average pay between \$800. to \$1,300 a week. Steady work 4 days a week. Call all week, betw 7am-7pm at 201-636-3082

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkas J. Mažeika

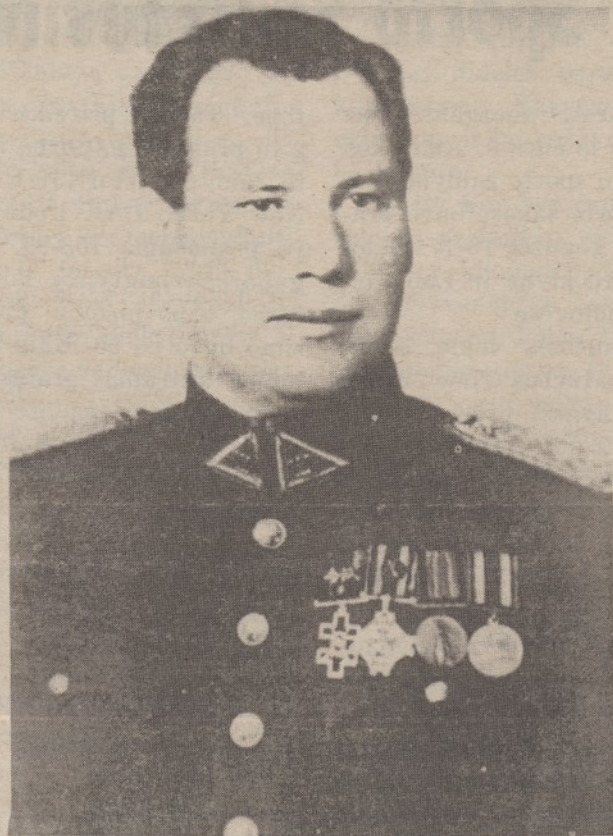
Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Daugelio kovų dalyvų mjr. Genriką Songiną prisimenant

Aurelija Balašaitienė



A. A. mjr. Genrikas Songinas

Ankstyvos jaunystės dienos, praleistos Nepriklausomos Lietuvos gimnazijoje, visam gyvenimui suformuoja draugystes, kurių nepalaužia gyvenimo audros ir be kurių gyvenime būtų beprasmiškas tuštuma. 1977 metų birželio 20 dieną patyrusi, kad mano mokslo draugės Reginos Raslavičienės tėvas, Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės majoras Genrikas Songinas, iškeliavo į amžinybę, gilią užuojautos bangą palietė ir mane. Dabar sukakus dešimtmečiui nuo jo mirties, jaučiu pareigą pagerbti to daugelio kovų dalyvio atminimą.

Majoro Genriko Songino gyvenimas apėmė visas lemtingas Lietuvos gyvenimo fazes. 1919 metais, kaip savanoris, su ginklu rankose, dalyvavo mūšiuose su bermontininkais ir buvo sužeistas kovoje su bolševikais. Karo mokslui jis buvo pasiruošęs. Hanoverio (Vokietijoje) karo mokykloje,

kurią baigęs, dar vienerius metus studijavo Zuericho politechnikume karo skyriuje. Atstačius Lietuvos nepriklausomybę, jis baigė Lietuvos Aukštųjų karininkų kursų antrą laidą, įstojo savanoriu į Lietuvos karinę tarnybą ir už narsumą buvo apdovanotas Vyties Kryžiumi, Gedimino Ordinu ir Lietuvos nepriklausomybės medaliu.

1938 metais išėjęs atsargon, tarnavo komercinėje bendrovėje, kol ir vėl nauja karo audra atūžė Europos dangumi.

Reikėtų daug puslapių aprašyti jo pakartotiną įsitraukimą į aktyvią partizanų kovą su besitraukiančiais bolševikais (1941 m.). Vokiečių okupacijos metu jis gelbėjo į vokiečių nelaisvę patekusius lietuvius karistus, prievarta mobilizuotus į Raudonąją armiją, jų tarpe išlaisvindamas apie šimtą karininkų. Tuo pačiu metu, rizikuodamas savo ir šeimos gyvybe, išgelbėjo

žydų kilmės karininko Ganiansko šeimą, ją slėpdamas savo bute. O vistiek ir jam nepavyko išvengti koncentracijos stovyklos, kurioje jis iškalėjo iki karo pabaigos.

Kaip ir dauguma prieš bolševikus kovojusių lietuvių, jis pasitraukė į Vakarų, nors bėgimo metu ir vėl pateko į rusų rankas, būdamas atskirtas nuo savo žmonos Elenos ir dukros Reginos bei žento. Sumanumo ir patyrimo dėka, majoras Genrikas Songinas, išsivadavęs iš rusiškų "globėjų", pagaliau susirado savo šeimos narius ir apsigyveno Vakarų Vokietijos pabėgėlių stovykloje, kurioje taip pat ėjo įvairias atsakingas pareigas, kaip amerikiečių karinės valdžios patikėtinis. Atsiradus galimybei imigruoti į JAV, majoras Songinas, po trumpo apsigyvenimo Baltimorėje, atvyko į Chicagą ir iki pensijos dirbo braižytoju viename fabrike.

Jis skaitė ir prenumeravo beveik visą lietuvišką spaudą. Lietuvoje bendradarbiavo "Lietuvos Aids" ir "Kary". Spaudos darbą tęsė ir gyvendamas Amerikoje. Tai buvo darbštus ir energingas žmogus, savo laisvalaikį sunaudodamas kuriam nors naudingam lietuviškam darbui, būdamas aktyviu nariu įvairiose organizacijose: Chicagos Lietuvių Tautiniuose Namuose, Ramovėje, Lietuvos istorikų draugijoje, Lietuvių Bendruomenėje ir t.t. Nesiskųdamas savo silpnėjančia sveikata, majoras Songinas amžiams užmerkė akis, sulaukęs 82 metus.

Jei, prisimenant kurį vėlionį, paprastai yra iškeliama jo nuopelnai, tai dažnai yra ignoruojamas mirusio asmens charakteris, kurio tam tikri bruožai ir yra pagrindinis jo nuopelnų variklis ir motyvas. Nepastebimas dar ir dėl to, kad įgimtas kuklumas verčia daugiau veikti, negu kalbėti... Apie majorą Songiną, kaip asmenį, galima būtų daug ką įdomaus papasakoti, ypatingai atkreipiant dėmesį į jo stiprų humoro jausmą ir sugebėjimą daryti svarbius sprendimus nesisikamščiuojant, atsižvelgiant į žmogišką prigimtį, užjaučiant į vargą ar į konfliktus su nusistovėjusia tvarka patekusius.

Tai buvo kuklus karys, atliekantis savo pareigas. Jis nėra prisiminimų, kuriais galėtų ir save iškelti, nors, turėdamas gabią plunksną, tai galėjo padaryti. Būdamas kuopos vadu, jis ypatingą dėmesį kreip-

davo į naujokus, skatindamas mokslui, kad, atlikę karinę tarnybą, lengviau prisimuštų civiliniame gyvenime. Lietuvą okupavus komunistams, jis buvo giliai sukrėstas, kad vienas iš jo proteguotų buvusių naujokų pasirodė esąs aktyviu komunistu. O vistiek baisiojo birželio trėmimų išvakarėse, pastarasis sutikęs majorą šiauliuose einantį gatvę, perspėjo, sakydamas: "Saugumo kieme daug sunkvežimių. Nenakvokite namie"... Padėka? Lojalumo jausmas? Bet to perspėjimo dėka majoras Songinas ir jo šeima išliko laisvi.

Prabėgus dešimtmečiui nuo jo mirties, tie, kurie skaitys šias eilutes, gal prisimins savo netikėtą išlais-

vinimą, ar ką nors panašaus. Maldoje prisiminkite jį, jei, jam gyvam esant, neturėjote progos pareikšti savo padėką.

ELECTRIC MOTOR MECHANICS & MACHINISTS. Experienced 2nd shift, steady work, top rates, overtime. All benefits including 401k. Apply in person. Bi-lingual assistance available. Call for directions, LONGO, 1775 Rt. 10 E., Morris Plains, N. J. 07950. 201-539-4141. Equal Opportunity Employer M/F. (21-23)

MECHANIC KNITTING MACHINES ON WARP, 14 GAUGE, COMEZ AND CEDEGA KNITTING MACHINES. MUST HAVE ABILITY TO CHANGE PATTERNS. GOOD SALARY, BENEFITS. JERSEY CITY AREA. CALL Bill 201-656-8813 (21-23)

MACHINE OPERATORS WOMEN PRE FERRO \$220 for a 50 hours week. Pleasant working conditions. Company paid benefits. **GOETZ AND RUSCHMANN CO.** 97 NEWARK WAY, MAPLEWOOD, N. J. 07040 201-761-4200, Mr. Vanhook (23-29)

PADĖKA

A.†A.

GEDIMINAS GUDAUSKAS

Š. m. gegužės mėn. 3 d. netikėtai mirus mūsų sūnui Gediminui, farmacijos daktarui ir British Columbia universiteto vėžio instituto Vancouveryje profesoriui, sulaukus vos 37 m., dėkojame visiems giminėms, draugams ir pažįstamiems bei visom lietuviškom organizacijom dalyvavusiems laidotuversė, pareiškusiems užuojautas asmeniškai, laiškais, per spaudą ir užprašiusiems šv. Mišias bei atsiuntusiems gėles.

Dėkojame prel. J. Kučingiui už sukalbėtą rožinį Santa Monikos laidotuvių namuose, prof. L. Trečiokui už jo mokslinių darbų apibūdinimą, Jūrų skautų vadovui Gediminui Kaunui už atsisveikinimo žodį ir gimnazijos bendrakai Z. Tumaitei už atsisveikinimo pravedimą.

Sol. R. Dabšiui ir pianistei R. Apeikytei už giesmės „Viešpaties pasaulis“ sugiedojimą.

Dėkojame kun. Urbonui už maldas ir palaidojimą Čikagoje, prof. J. Valaičiui už mokslinių darbų įvertinimą, Vidai Tumasonienei už žodį Liet. gydytojų draugijos pagalbinio vieneto vardu ir R. Alminienei šeimos vardu.

Solistams P. Rūtai ir G. Mažeikienei už solo giedojimą laidotuvių koplyčioje ir pian. M. Motekaičiui už palydėjimą vargonais.

Dėkojame Liet. radijo klubui, Los Angelėje ir Margučio radijo valandai už mirties pranešimus. Dėkojame V. Velžai, rinkusiam aukas įnašui į Liet. Fondą Santa Monikoje ir J. Bagdžiui į Liet. Tautos Fondą, Čikagoje.

Gudauskų šeima

A.†A.

Plk. lt. ANTANUI TVERUI

mirus, jo žmoną LEOKADIJĄ, sūnų RIMVYDĄ su šeima ir visus kitus šeimos artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

Vladė ir Gediminas Lapėnai
Irena ir Antanas Sprindžiai

PUIKIAUSIUS KAILIUS RASITE



Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

679 N. Michigan Ave.

2nd Floor (Entrance from Huron St.)

Chicago, Illinois 60611

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

Sporto žaidynės New Yorke

ŠALFAS suorganizuotos 37-sios iš eilės š. Amerikos lietuvių sporto žaidynės salės sporto šakose buvo pravestos gegužės 16-17 dienomis Brooklyne ir Long Island vietovėse.

Paskutinės tokio pobūdžio varžybos New Yorke įvyko lygiai prieš dešimtį metų ir jos dalyviais buvo gausesnės: šį kartą susirinko apie 300 sportininkų, kas buvo šimtaine mažiau negu paprastai į tokias žaidynes suvažiuoja.

Šį kartą buvo rungtyniaujama krepšinyje, tinklinyje, plaukyme, raketbole ir šachmatuose. Kaip paprastai, daugiausia dalyvių ir susidomėjimo sulaukė krepšinis, o kita populiarī šaka — tinklinis šį kart buvo nuskrūstas. Vyrų grupėje žaidė tik 3 komandos, pas moteris — 3, o jaunių bei mergaičių nebuvo nė vienos. Nedalyvavo garsiosios Chicagos "Neries" merginos, o taip pat ir anksčiau pirmųjų tarpe buvusi Chicagos "Žara", Cicero "Vėtra", Clevelando "Žaibas". Atrodo, kad tinklinis išeina iš mados, kaip kad yra pasidarę su stalo tenisu, kuris jau mūsų žaidynėse beveik neįgyvendinamas. Senimas paseno, o jaunimo nebėra.

Šias žaidynes, galima sakyti, išgelbėjo vyrų A klasės krepšinis, kur pasirodė 4 neblogio lygio komandos, o dvi iš jų — New Yorkas ir Toronto "Aušra" — tikrai vertos dėmesio. Šios komandos ir susitiko finale. Pas New Yorką žaidė žymusis R. Šimkus, o "Aušroje" pasirodė pas Amerikos profesionalus savo laimę pabandęs L. Rautinš, kuris yra atstovavęs ir Kanados rinktinę. Šį kartą newyorkiečiai priverstė supasuoti Toronto atstovus, prieš kuriuos jie turėjo nusileisti praėjusiais metais Hamil-

tone. Tačiau prirėkė net 2-jų pratęsimų (pirmą kartą žaidynių istorijoje), kol New Yorko LAK įrodė savo pranašumą 103-93. Reguliarus rungtynių laikas 84-84, o po pirmojo pratęsimo buvo po 93. Kaip matome, antrame pratęsimе torontiečiai nepadarė nė vieno taško, o šeiminkai pasistengė net dešimtį sukrauti.

Pas laimėtojus daugiausia taškų sumetė Šimkus (38), tačiau geriausiuoju žaidėju išrinktas M. Waitkus, kuris surinko 29 taškus. Toronto žvaigždė Rautinš buvo nesulaikomas (pelnė 48 taškus), tačiau žaidė daugumoje solo ir dažnai nematydavo geresnėse pozicijose esančių savo komandos draugų. Nors mesti jam šį kartą sekėsi, tačiau komandiniame žaidime torontiečiai neprilygo New Yorkui, kas jiems ir kainavo pergalę.

Krepšinyje rungtyniavo 24 komandos: po 7 vyrų A, B klasėse bei jaunių A, o taip pat 3 pas jaunučius. Vyrų A klasės III vietą užėmė Chicagos Lituanica, nugalėjusi Clevelando "Žaibą" 95-77. Vyrų B klasėjemeisterio vardą laimėjo Detroito "Kovas", baigmėje įveikęs New Yorką 53-39. Jaunių A klasės finalas suvedė Chicagos "Nerį" ir "Lituanicą". Laimėjo pirmieji 61-54. Neryje gerai pasirodė Cielinskas.

Tinklinyje Chicagos "Neries" ir Bostonas

Nors ir čia nebuvo gerųjų "Neries" merginų tinklininkių, tačiau "Neries" garbę apgynė vyrai, kurie finale nesunkiai sudorojo Bostoną 3-0 (15-1, 15-11, 15-6). Atrodė, kad chicagiečiai per daug nesistengė, nes kitaip — bostonie-

čiams dar būtų buvę liūdniau. Pas moteris laimėjo Bostonas, kuris įveikė Baltimore 2-0 (15-5, 15-9 ir New Yorką 2-0 (15-8, 15-12).

Šachmatuose ir raketbole dalyvių būta nedaug — po 9. Plaukymas šį kartą buvo pabaltiečių pirmenybių rėmuose, o dalyvių čia net iš visų tautybių būta nedaug. Lietuviai ir latviai pasidalino po 8 pirmąsias vietas.

Šachmatuose rungtyniavo 9 žaidėjai, daugumoje tik iš New Yorko apylinkių. Trys žaidėjai surinko po lygiai taškų ir tapo nugalėtojais. Tai Arūnas Simonaitis iš New Yorko, Zigmas Bliznikas iš New Jersey ir Juozas Chrolavičius iš Hamiltono. Jie sukalė po 3 taškus iš keturių galimų. Jų visų pavardės įrašytos dr. A. Nasvyčio pereinamojo taurėje ir jie gavo po 50 dol. pinigines premijas. Dalyvių tarpe buvo ir viena moteris — dr. Giedrė Kum-pikaitė. Šachmatų sekcijos vadovu buvo Edvardas Staknys, o teisėju — Arūnas Simonaitis.

Šachmatų varžybos vyko Kultūros židinyje (išskyrus antrą dieną), tuo tarpu visos kitos Long Island, apie 30 mylių atstume nuo Kultūros židinio. Iš kitur atvykusiems rasti tas tolimas vietas nebuvo lengva; atrodo, jog jas nelabai rado net ir vietiniai, kadan-gi žiūrovų beveik nebuvo. Jų šiek tiek susirinko į sekmadienio finalą, tačiau ir čia dauguma buvo atvykusieji svečiai iš kitur.

Daugiausia publikos sutraukė žaidynių balius, pravestas irgi Kultūros židinyje. Šį kartą pasirodė ne tik svečiai iš kitur, bet ir kiek daugiau vietinių žmonių.

Rengėjams pavyko sutelkti daug žmonių į žaidynių rengimo ir pavidimo komitetus, o taip pat surinkti ir nemaža aukų. Organizacinio komiteto pirminku buvo Pranas Gvildys, o varžybinio — Algis Jan-kauskas.

Čia buvo numatyta padaryti ir Lietuvos pergalių krepšinyje 50 metų minėjimą, tačiau jis buvo labai kuklus: nesimatė net nė vieno mūsų krepšinio veterano (net nežinia ar rengėjai į juos kreipėsi). Tik prieš vyrų krepšinio finalą Vacys Steponis trumpai prisiminė 1937 metų pergalę Rygoje, ir taip užbaigtas visas "minėjimas". Po Steponio kalbėlės, sportininkus sveikino ir ŠALFAS pirm. Pranas Berneckas iš Toronto.

Gaila, kad rengėjai, kurie šiaip jau buvo gana kruopštūs, nepasirūpino garsiakalbiu, tad tas kalbas

BOSTON

AUŠRA VIDUGIRYTĖ STUDIJOJA POLITINIUS MOKSLUS

Studentė Aušra Vidugirytė, duktė Irenos ir Bill Vidugirių iš Weston, Mass. studijų reikalais buvo išvykusi į Paryžių. Dabar ji grįžo atgal į Bostoną baigti politinių mokslų ir prancūzų kalbos studijas, Mount Holyoke College, South Hadley, Mass.

Aušra yra gabi studentė. Tretiems mokslo metams (Junior Year Abroad) ji buvo išvykusi į Paryžių pagilinti prancūzų kalbą ir išklaudyti kai kuriuos dalykus Paryžiaus Politikos Institute. Rudenį ji toliau lankys Mount Holyoke College.

Nuo vaikystės Aušra yra įaugusi į lietuvišką gyvenimą ir jo apraiškas. Ji yra baigusi Bostono Aukštesniąją Lituanistikos mokyklą, aktyvi skautė, vadovavusi Bostono skaučių Baltijos tunte, eilę metų buvo vadovė Atlanto rajono skautų vasaros stovyklose. Nuo jaunų dienų ji šoka Bostono lietuvių tautinių šokių sambūryje.

Būdama Paryžiuje, Aušra nenutolo nuo lietuviškų šaknų. Ji ten dalyvavo lie-

nevisi girdėjo. Taip pat nebuvo galima ir pristatyti žaidėjus, bei komentuoti finalinių rungtynių eigą. Taip pat nebuvo ir rungtynių elektroninės lentos, kuri dabar dažniausia naudojama net ir pradžios mokyklų žaidėjų rungtynėms. O čia vis dėlto buvo net š. Amerikos lietuvių žaidynės su keliais tarptautinio lygio žaidėjais. Liūdna, bet reikia konstatuoti šį faktą, nieką dėl to nekaltinant ir nepeikiant, bet norėtusi, jog ateityje tokie dalykai nepasikartotų.

Beje, žaidynių proga išleista kukli, Alg. Šilbajorio sudaryta programėlė (leidinys). Tai turbūt, pats menkiausias leidinėlis, kuris tokių žaidynių proga buvo išleistas. Čia be mažai pasakančių trijų sveikinimo laiškų, buvo įdėtas rašinėlis, pavadintas "Lietuva — krepšinio šalis". Čia iškelti Lietuvos laimėjimai prieš karą, o taip pat ir dabartiniais laikais.

Tie, kurie į panašias žaidynes važiuojame nuo 1950 metų, kaskart vis pasigendame tai vieno tai kito mūsų darbuotojo, sporto veterano, kurie vis nutrūpa (ar tai išeina užtarnauto poilsio ar — iš viso iškeliauja iš gyvųjų tarpo). New Yorke tokių žmonių jau matėsi tiek vienas, kitas. Tai, žinoma, liūdnas reiškinys, kuris irgi nekaip nuteikia.

Ed. Šulaitis

tuvių pamaldose ir bendravo su vietiniu lietuvių jaunimu. Į Bostoną ji grįžo kupina įdomių išpuodžių ir nuotykių ne tik iš Paryžiaus, bet taip pat iš Ispanijos, Austrijos, Olandijos, Vakarų Vokietijos ir Belgijos, kurias ji aplankė.

Linkėtina, kad Aušra savo politinių mokslų studijomis ir akiračio praplėtimu Europoje pagyvintų lietuvių veiklą tose srityse, kuriose toks mokslas ir Europos pažinimas labiausiai reikalingi.

RENGINIAI

• **Birželio 20-21 d. d.** Atlanto rajono skautų ir skaučių 29-oji Sporto šventė Blue Hills Regional Technical School, 100 Randolph Ave., Canton.

• **Rugsėjo 20 d. 3 val.** po pietų So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos salėje Laisvės Varpo rudens koncertas, kuriame programą atliks Los Angeles vyrų kvartetas.

• **Rugsėjo 27 d. 3 val.** popiet sol. Lilijos Šukytės koncertas, rengiamas Lietuvos krikšto sukakties minėjimo komiteto Bostone.

• **Spalio 4 d. 2 val.** popiet šv. Kryžiaus katedroje mišios, aukojamos kardinolo Bernard Law minint Lietuvos krikšto sukaktį. 4 val. popiet banketas Lantana restorane Randolphe.

• **Spalio 10-12 d.** įvyks Lituanistikos instituto suvažiavimas su paskaitomis visuomenei So. Bostono Lietuvių Piliečių draugijos namuose, 368 W. Broadway.

• **Spalio 11 d. 3 val.** popiet First & Second Church auditorijoje Vytenio Vasyliūno vargonų koncertas, rengiamas Lietuvos krikšto minėjimo komiteto.

• **Lapkričio 7 d. 6 val. 30 min.** vakaro Sandaros salėje, 30 Intervale Brocktone metinis Balfo 72 skyriaus banketas.

MANUFACTURING OPPORTUNITIES

International manufacturing corporation with facilities in Windsor, N. J. (Exit 8, N. J. TPK) has immediate openings for experienced production workers. Complete benefits package & good starting salary. If you are self motivated and have a good work history, please call 609-443-5800 ext. 221. (20-26)

OWNER OPERATOR

M.B.I. Transport Inc., is looking for dependable Tractor Trailer Operator to start immediately for a fast growing company to run PA, NJ, NY, Mass, CT. Average pay between \$800. to \$1,300. a week. Steady work. 6 days a week. Call all week, betw 7am-7pm at 201-636-3082.

**DAY OR
EVENING SHIFT
PRODUCTION
WOOD WORKING
Male/Female**

**Call
TECHWOOD
MERRIMACK, N. H.
603-429-1900**

(21-25)

ĮSIGYKITE ŠIUOS LEIDINIUS

- ☐ LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJA, 37 tomai \$370.00
- ☐ LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS 37-tas tomas \$ 35.00
- Anksčiau užsisakiusiems — \$33.50
- ☐ ENCYCLOPEDIA LITUANICA, 6 tomai \$150.00
- ☐ VINCO KRĖVĖS RAŠTAI, 6 tomai \$ 35.00
- ☐ Signataro PETRO KLIMO "Iš mano atsiminimų"..... \$ 13.00
- ☐ Prez. A. SMETONOS raštai "Pasakyta parašyta"..... \$ 11.00

Žemiau išvardintiems leidiniams duodama nuolaida 50%

Amerikos lietuvių istorija — A. Kučas \$10.00, Rubajatai — E. SaSntvaras \$7.50, Atspindžiai ūkanose — V. Alantas — \$6.00, Dialogas su lietuviais — B. Raila \$6.00, Paikimas — F. Kirša \$4.00, Gluosnių daina — A. Vaičiulaitis \$3.00, Lietuvių kalbos veiksmažodžių aspektai — L. Dambriūnas \$4.00, Pulgio Andriušio raštai, 1 tomas \$5.00.

Šį skelbimą iškirpti ir pagedaujamas knygas pažymėti.
Kaina US dol.

J. KAPOČIUS, P. O. BOX 95, SO. BOSTON, MA. 02127, USA

TELEF. (617) 282-2759

Vardas, Pavardė

Adresas

Baltgudijos lietuviai

Vladas Civinskas

Kiek lietuvių liko baltgudžiams atiduotose Rytų Lietuvos žemėse, koks jų gyvenimas, kokios sąlygos išlikti lietuviais ir ką šiam karų ir okupacijų varginamam kraštui duoda taip vadinama tarybų valdžia?

Toki ir daug panašių klausimų kyla mums, kai prisimename tą nelaimingą kraštą už bolševikų mums primestų rytinių ir pietinių sienų, tačiau atsakymų vel tui ieškotume ir mūsų, ir Lietuvos bolševikinę spaudą. Ir jei ne Lietuvos pagrindinė spauda, nuolat primenanti Baltgudijos lietuvių, nieko nežinotume nei apie sunkų tų žmonių gyvenimą, nei apie priemones, kuriomis bolševikai skuba naikinti Rytų Lietuvoje lietuvių.

Tikslas — Rytų Lietuva be lietuvių

Tarybų Sąjunga, gražindama mums Vilnių ir vėliau, jau okupavusi visą Lietuvą, prie Lietuvos, kaip prie administracinės srities, tepriškyrė tik apie trečdalią tų žemių, kurias prieš porą dešimtmečių (1920. 7. 12) patys sutartimi su Lietuva buvo pripažinę. Visa kita Rytų Lietuva buvo atiduota Baltgudijai, netaikant išimčių nei tokiems gausiai ir kompaktiškai lietuvių gyvenantiems valsčiams, kaip Gervėčiai ar Rodūnia, visiškai prisišliėjusiems prie naujųjų Lietuvos sienų.

Šių žemių slavėjimas — tai liūdna istorija, su kuria tačiau seniai esame apsipratę, tuo labiau, kad nors kiek pristabdyti šį procesą niekada neturėjome galimybių. Niekas ir niekad čia lietuviybės veiksmingiau nestiprino. Lietuvių tautinio atgimimo židiniai visada buvo toli vakaruose ir mažai čia jaučiami, o paskui Lietuvai nušvitusi nors ir trumpalaikė nepriklausomybė buvo lyg tolimas ir tuo pačiu beveik nepatikimas gandas. O dvaras, bažnyčia ir okupacinė valdžia, tie didieji lietuviybės draugai, visada buvo čia pat, jau nekalbant apie gudų ir agresingų lenkų kaimynystę, juodu ir juodėjančiu debesiu grėsmingai kabančią virš galvų.

Bet ypač šis slavėjimo procesas sustiprėjo ir paspartėjo nuo 19 m. vidurio. Kai K. Tiškevičius, rinkdamas medžiagą monografijai "Neris ir jos krantai", tyrinėjo šią upę nuo jos ištakų iki santakos su Nemunu, apie Vileiką ir dar toliau į rytus ne tik galėjo su žmonėmis lietuviškai susikalbėti, bet ir gana sėkmingai kaimuose užrašinėjo lietuviškas dainas, rinko padavimus, tyrinėjo žmonių gyvenimo būdą ir papročius.

Maždaug tuo pačiu metu, 1862 m., M. Lebedkinas, naudodamasis parapijų statistika, septyniose Vilniaus gubernijos apskrityse iš apie 758.000 gyventojų rado apie 417.000 arba 55,2% lietuvių. Kiti buvo gudai (22,3%), lenkai (20,3%), žydai (9,16%). Bet po pusmečio metų, 19 a. pabaigoje ir 20 a. pradžioje, Dynos ir Vileikos apskritys jau buvo ištisai gudiškos, o visur kitur, išskyrus tik plačias Trakų apskrities apylinkes, lietuvių jau buvo mažuma. Po Antrojo pasaulinio karo Baltgudijoje, įskaitant ir jai priskirtas Rytų Lietuvos žemes, tebuvo tik apie 50-80 tūkstančių lietuviškai kalbančių ar lietuviais užsirašiusių žmonių. Bet ir tiek bolševikų statistikoms buvo per daug. Po penkiolikos metų, 1959 m., baltgudžiai čia rado tik apie 8,400 lietuvių. Tiek jų čia mini ir Lietuviškoji Tarybinė Enciklopedija 1980 m. laidoje.

Nėra abejonės, kad ši kraštą užgriuvusios didelės pokarinės nelaimės, padariusios didžiulių nuostolių žmonėmis, bet vis tiek sunku patikėti, kad per pusantro dešimtmečio lietuvių būty sumažėję net šešeriopai ar dar daugiau, šias abejones ypač didina ir tos nuliutvinimo priemonės, kurias naudoja bolševikiškoji baltgudžių administracija. Nes jei šie duomenys būtų arti tiesios, tada sunku suprasti, koks tikslas taip persekioti šią nereikšmingą mažumą, jau ir taip esančią ant išnykimo slenksčio.

Blogiau, negu lenkų okupacijoje

Dar frontai tebesidaužė Rytprūsioje ir vakarinėje žemaitijoje, kai grįžę bolševikai čia ėmėsi atsiskaitymo priemonių. Kiek tais metais čia išžudyta ir ištremta žmonių, bolševikai tokių statistikų neskelbia tik žinoma, kad atsiskaitymo veiksmų buvo, ir tai daug. Represijos palietė ir lenkus, ir gudus, bet lietuviams, kaip paprastai, išimtinai buvo didelis dėmesys.

Didžiausioje nemalonėje pasijuto lietuviai inteligentai, daugumoje mokytojai. Jiems iš karto buvo parodyta, kad jie čia nereikalingi, nepageidaujami, čia jokio darbo negaus ir bus geriausia, jei patys pasitrauks į Lietuvą, o jei kas nesuskubo to suprasti, buvo lankomi naktimis ir grasinami ginklu. Ir tai visiems, nedarant išimčių nei tarybų valdžiai nusipelnusiems, nei su ginklu kovojusiems prieš vokiečius.

Lietuviškos mokyklos buvo uždarytos, lietuvių vai-

kai nukreipti į rusiškas mokyklas. Uždaryti visi vaikų darželiai, visos kaimų skaityklos, sporto klubai ir saviaveiklos rateliai, net ir tie, kurie čia veikė lenkų okupacijos metu. Tėvai, kurie bandė vaikus leisti į mokyklas Lietuvoje, buvo įspėti, kad jie prarasią žemės sklypelius ir negausią gyvuliams pašarų.

Visoje Baltgudijoje nėra nė vieno lietuviško laikraščio, nors prieš karą Kapsukas iš Minsko jais aprūpindavo visą Lietuvos komunistinę pogrindį. Nėra nė lietuviškų knygų. Kioskuose ir knygynuose lietuviškoji spauda nepardavinėjama. Netgi privačiai namuose pavojinga turėti daugiau lietuviškų knygų. Iš Lietuvos užsisakyti laikraščius beveik neįmanoma. Paštai priima užsakymus, bet nėra tikra, kad laikraščiai bus siuntinėjami. Kiek lengviau g y v e nantiems Lietuvoje, bet ir jie savo giminėms ir draugams lietuvišką laikraštį tegali užsakyti tikrai Baltarusijos paštuose. Ir tai ne daugiau, kaip dviem asmenim. Užsakant trečiajam, visada rizika būti su laikytam perduotam KGB, tardomam, klausinėjamam, iš kur turįs tiek daug pinigų.

Visi lietuviški kolchozai išskirstyti tarp gudiškų, kad niekur lietuviai nesudarytų daugumos. Lietuviai nušalinti iš administracinių ir kitokių pareigų. Yra atsitikimų, kada kolchozų administracija draudė ir draudžia viešumoje kalbėti lietuviškai.

Dabar lietuvių padėtis žymiai sunkesnė, negu buvo lenkų okupacijos metu. Žmonės skundžiasi, kad nuėję įstaigą susitvarkyti dokumentus Jonai išėina Ivanais, Jurgiai Igoriais ir t.t. Slavinamos lietuviškos pavardės, rusinami ir gudinami lietuviški vietovardžiai. Tai aiški savisaugos priemonė, kad ateityje bet kas, kalbėdamas apie šio krašto lietuviškumą, negalėtų remtis nei lietuviškais vardais, nei lietuviškais vietovardžiais.

Tokiose sąlygose užsirašyti lietuviu reikia ir didelės drąsos, ir didelio tautinio susiprathimo. Jei lietuvių paspausti ir čia paminėtų priemonių neužtenka, bolševikai parodo ir daugiau išradingumo. Po Antrojo pasaulinio karo, surašinėjant žmones Breslaujos rajone, Apse ir vienur kitur daug žmonių užsirašė lietuviais, kažkas paleido gaudą, kad visi lietuviai bus išvežti į Rusiją ir į Sibirą. Išsigandę žmonės su kyšiais maldavo pareigūnus perrašyti juos gudais ar lenkais. Kai paaiškėjo, kad čia tik gandas, ne daug kas turėjo

drąsos grįžti į lietuvių.

Anksčiau į šiuos kaimus iš Vilniaus atvykdavo tai viena, tai kita lituanistinių ekspedicijų tyrinėti šių lietuvių kalbą, rinkti tautosaką ir t.t. Dabar tokios ekspedicijos čia nepageidaitinos, ir jų reta. 1979 m. į Pelesą buvo atvykusi žymus rusų mokslininko V. Toporovo vadovaujama ekspedicija tyrinėti vietinę kalbą ir lietuvių gyvenimo savitumus. Pasiiekta nedaug, o nemalonumai buvo dideli. Vietinė valdžia iškrėtė ekspedicijos dalyvių daiktus, ištardė mokslininkus, apklausinėdama, ko jie čia valkiojasi, ir duodama suprasti, kad jie čia nereikalingi.

Nė pasiguosti, nė pasimelsti

Rytų Lietuvoje katalikų bažnyčia visada buvo didelė lenkinimo priemonė. Tik prasidėjus tautiniam atgimimui, iš šio krašto kilę lietuviai kunigai, nebodami Vilniaus kurijos grasinimų ir represijų, daug kur ne tik sutrukdė šį lenkinimo darbą, bet ir sustiprino žmonėse lietuviybę. Dabar bolševikams rakštis ir katalikybė, ir lietuviybė, o ypač ten, kur jos sutampa.

Šiuo metu Rytų Lietuvoje yra apie 280,000 katalikų, bet jiems aptarnauti tėra 30 kunigų. Dauguma jų seni, gresia išmirimo pavojus, o valdžia neleidžia į mirusiųjų vietą skirti naujų. Pagaliau nėra kuo ir mirusiųuosius pakeisti. Vieną kitą kunigą Baltgudijai davė Rygos kunigų seminarija, keli atvyko iš Lietuvos. Bet tai ir viskas. Lietuviams kunigams neleidžiama dirbti lietuviškose parapijose. Išimtis tebuvo padaryta tik Gervėčiams.

Kai kurie kunigai aptarnauja po dešimtį ir daugiau parapijų. Tai labiau sunkus ir varginantis darbas, nes susisiektimo priemonės čia gana ribotos, o kunigai daugumoj seni ir silpnos sveikatos.

Daugelis katalikų bažnyčių uždarytos, paverstos sandėliais, sporto ir šokių salėmis, nugriautos ar paliktos sunykti. Griovimui panaudojami buldozeriai, traktoriai, dinamitas, ugnis. Kai kur buodozerius paverčia vaikais. Netoli bažnyčių buvo apgyvendinti iš toliau atkeltų prieglaudų vaikai, ir bažnyčios jiems atiduotos žaidimams. Kai po tokių vaikų siautėjimo (Apsas, Alšėnai, Benekainys) belieka tik krūvos sudraskytų paveikslų, sudaužytų statulų, sunaikintų klaupų, klausyklių ir kt. bažnytinių įrengimų, prieglaudos iškeliamos kitur, tur būt, kur dar yra kas naikinti.

Provoslavai turi geresnes sąlygas. Jie ne tik remontuojasi senas cerkves, bet yra prisistatę ir naujų. Ka-

talikams taikomi visai kiti standartai. Kai kurios net ir labai didelės parapijos, kaip Svyrių, Varnėnų, Vidžių, likę ir be bažnyčių, ir be kunigų.

Jei tik kur yra kunigas, žmonės pasimelsti važiuoja keliolika kilometrų, ir toliau. Gyvenantys Lietuvos pakraščiuose, lanko bažnyčias anapus sienos. Bet kur nėra nė tokių sąlygų, renkasi apleistose bažnytelėse, jų šventoriuose ar kapuose prie kryžių ir meldžiasi be kunigų.

Vilniuje — visiškai abejingumas

Toks Baltgudijos lietuvių persekiojimas ir tokios jiems daromos skriaudos neerzina ir nejaudina Lietuvos komunistų. "Gimtasis kraštas", skirtas užsienio lietuviams, kurčias ir aklas ne tik Baltgudijos, bet ir kitur tolimoje Rusijoje ar Sibire gyvenančių lietuvių problemoms. Visi tie, kurie palaiko kokius nors ryšius su Baltgudijos lietuviais, apšaukiami nacionalistais, antitarybininkais, sulaukia grasinimų. Pogrindžio spaudos žiniomis, kai kurie žymesnieji pareigūnai už tokius ryšius su Baltgudijos lietuviais yra netekę darbo, kiti tardomi, dar kiti turėjo pasižadėti nekelsią kojos per sieną. Žymesniesiems Lietuvos komunistams priminti Baltgudijos lietuvių problemas yra tas pat, "kas šuniui suduoti per nosies galiuką". Pagaliau "...ten jau menkai lietuvių, nėra ko sukti dėl jų galvų". O ypač kad tai ir pavojinga.

MECHANIC

Leading contract packager seeks ambitious indiv. to work at packaging mechanic. Aerosol and/or liquid filling exp. a must. Qualified applicants may apply in person or call 201-785-0333 for an appointment.

CHEMSPRAY PACKAGING INC.

5 TAFT RD., TOTOWA, N. J. 07512 (22-28)

MECHANIC NEEDED — for modern maintenance shop in a NJ quarry. Heavy equipment experience helpful but not necessary if you have diesel experience & a willingness to perform maintenance on heavy equipment. Salary commensurate with experience. Benefit package + bonuses. Apply in person or call: Stone House Road, Millington, NJ. 201-580-3923. Located mins from exit 36 on Rt. 78.

(19-23)

WAREHOUSE

We have warehouse positions available for 1st, 2nd & 3rd shifts. We are looking for people who are willing to work in a fast paced environment & have these qualifications: Previous warehouse experience, ability to read & write, stable work background. If you are interested in this position call 201-621-7383, ask for Gabe or Dave

WEAVER

Exciting design firm seeks hard weaver w/production exp on 8 harness loom. Good pay. Nora. 212-226-3677

JIG MAKER

We have a top paying job for someone who can make jigs for welding. All benefits plus profit sharing. Melrose, 2 Brighton Ave., Passaic, N. J. 201-471-7700. (22-23)

AUTO BODY HELP

Our busy expanding body shop has need for Auto Body Help. If you are exper. and want to work in a shop that not only provides you with above average earnings, but appreciates your efforts, we may have just the job for you. We have a complete range of modern employee benefits. For an interview contact Bob Jankowski, Body Shop Manager, Central Motors, 58 Providence Hwy., Norwood, MA. 617-762-2200 or 617-762-8444.

FILATELIJA

Nr.5

Antanas Bernotas



JAV balandžio 20 d. išleido 22 centų pašto ženklus, skirtus "Special Occasions". Žinoma, jie tinka ir betkokiai korespondencijai apmokėti.



Pašto ženklai išleisti knygutėse po 10 ženklų kiekvienoje ir susideda iš 9 skirtingų piešinių. Ženklaai skirti Motinos Dienai, Tėvo Dienai, Get Well, Happy Birthday ir kitoms progoms paminėti.

KANADA išleido antrą krašto atradėjų seriją. Visi pašto ženklai po 34 centus ir spausdinti blokais po keturius.



Pašto ženkluose parody-

tos scenos šių atradėjų: 1. Samuelis Champlainas 1610 m. pasiuntė Etienne Brulė į Didžiųjų ežerų sritį pagyventi su huronų indėnais ir išmokyti jų kalbą. 2. Radisonas ir jo kompanijonai išvyksta į vakarus tyrinėti miškais apaugusias dykynes iki pat Hudson Bay šiaurėje. 3. Jėzuitų misisionieriai tėvai Marquette ir Joliet 1672 m. ir vėliau lankosi Michigano ežero pakrantėse ir toliau Mississippi upe į pietus beveik iki Meksikos įlankos. Ši pašto ženklą čia dedame. 4. Tyrinėtojų kelionės į dar nežinomas dykynes vakaruose.

LENKIJA išleido 10 plus 5 zlotų ženklą istorikui ir politikui Joachimui Leleweliui pagerbti.



Joachim Lelewel (1786-1861) gimė Varšuvoje su lenkėjusio vokiečio šeimoje. Mokėsi Varšuvoje ir Vilni-

je. Vėliau dėstė istoriją ir geografiją Vilniaus universitete. 1824 m. grįžo į Varšuvą. Aktyviai prisidėjo prie 1830-31 metų sukilimo, po ko buvo priverstas emigruoti ir išvyko į Paryžių. Artimai bendradarbiavo su ano laiko lietuvių veikėjais. Ragino lietuvius mylėti savo kalbą ir geriau pažinti savo praeitį. Parašė keletą veikalų iš Lietuvos istorijos lenkiškai ir prancūziškai. Pasimirė Paryžiuje.

RYTINĖ VOKIETIJA (DDR) išleido 20 pfenigų pašto ženklą paminėti 25 metų sukakčiai, kai buvo pamūryta Berlyno siena, skirianti sovietų okupuotą zoną nuo vakariečių.



Piešinyje parodyta grupė pasienio sargybinių, kuriems mergina prisekdinėja gėles. Tolumoje Brandenburgo vartai ir rytinės Vokietijos herbas. Užrašas vokiškai sako, kad tai yra "25



"AUDRA" TRAVEL CORPORATION KELIONĖS I LIETUVĄ 1987

12 dienų lietuvių kalbos kursai jaunimui
Lietuvoje nuo liepos 6-22 – kaina \$1979 kan.

*

Kelionių į Lietuvą išvykimo datos:

Birželio 29	Rugsėjo 6
Liepos 9	Rugsėjo 3
Liepos 17	Rugsėjo 17
Rugpjūčio 6	Spalio 26

Oro linijos – "Air France", "Aeroflot", "JAT", "Finnair".

Šių metų naujienos: Klaipėda ir Palanga – 3, 4, 5 dienos, Kaunas – 2, 3 dienos, Panevėžys – 1 diena

Kelionės 5-7 dienom į Lietuvą sutvarkomos individualiai pagal norimą maršrutą, pageidaujama laiku.

Kelionė į Romą – birželio 24 - liepos 2

Smulkesnių informacijų teiraukitės mūsų įstaigoje nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 9.30 ryto iki 17.00 vakaro, šeštadienį nuo 11 v. ryto iki 14.00 v.p.p. šiuo adresu:

2100 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6S 1M7

Tel. (416) 769-2500 arba (416) 769-8077

Telex 06-986766 TOR

Kelionių įstaigos registracijos numeris – 2559030

metai, kai buvo pastatyta apsauginė priešfašistinė siena". Atseit, sovietai sieną pamūriję tam, kad apsisaugotų nuo į rytus bėgančių vakariečių fašistų... O čia kaip tik buvo manoma priešingai.

DETROIT

• Pilnų stovyklos atidarymas įvyko gegužės 31 d. dalyvaujant švyturio kuopos šauliams ir svečiams.

Švyturio jūrų šaulių kuopa liepos 4-5 d. d. minės 20 metų sukaktį ir ta proga stovykloje rengiamas banketas ir akademija. Visi kviečiami dalyvauti.

• A. A. Kazimiero Daugvydo, Lietuvos kariuomenės majoro, mirties metinės buvo paminėtos šv. mišiomis birželio 14 d. šv. Antano parapijos bažnyčioje ir birželio 28 d. bus atnašaujamos mišios Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčioje. Velionies žmona Kristina ir šeima prašo bičiulius prisiminti velionį maldose.

• Gintaro dirbinių paroda įvyks Macomb galerijoje birželio 22 – liepos 3 d. nuo 10 iki 8 v. v. Parodoje dalyvauja ir lietuviai su savo dirbiniais.

• LŠST šaulių visuotinas suvažiavimas įvyks spalio 31 – lapkričio 1 d. d. Dievo Apvaizdos parapijos kultūros centre.

• Šv. Antano parapijos šventė-atlaidai įvyks birželio 21 d. Po mišių bus vaišės ir dovanų paskirstymas.

• Vilius Bražėnas, Detroito žurnalistų skyriaus kviečiamas, spalio 11 d. šv. Antano parapijos salėje skaitys paskaitą.

• Lietuvos Vyčių Vidurio-centro apygardos suvažiavimas gegužės 15-17 d.

d. Dearborn, Mich., gražiai praėjo, buvo gausūs nariais ir svečiais ir ruošiamasi dalyvauti Lietuvos Vyčių 74-tame seime liepos 29 – rugpjūčio 2 d. Kansas City, Kansas.

• Lietuvos krikšto jubiliejus išskilmingai paminėtas gegužės 24 d. šv. Antano parapijoje. Akademijoje dr. Rasa Mažeikaitė skaitė paskaitą apie krikščionybės įvedimą Lietuvoje.

(ag)

CLEVELANDO PARENGIMAI

• LIEPOS 12 D. 12 val. SLA 136 kuopos gegužinė Gaižučių sodyboje.

• LIEPOS 19 D. SLA 14 kuopos gegužinė p. Jokūbaičių sodyboje.

• LIEPOS 26 D. Žalgirio šaulių kuopos gegužinė prie ežero.

• RUGPIŪČIO 2 D. Ramovėnų gegužinė prie ežero.

• RUGPIŪČIO 23 - Lietuvių klubo metinė gegužinė.

• RUGSĖJO 12-13 D. Jubiliejinių Metų renginys.

• RUGSĖJO 20 D. BALFo gegužinė Beachland Park prie ežero.

• RUGSĖJO 26 – Lietuvių namų metinis balius ir klubo premijos įteikimas.

• RUGSĖJO 27 D. Ateitinių šeimų šventė.

Parduodamas vienos šeimos 7 kambarių namas East 185 St. ir La Salle. Didelis sklypas ir garažas. Namas dabar tuščia, reikia daryti ar aptaisyti. \$45,000. Main Line Real Estate Corp. 431-8181 – agentas V. Banionis. (22-23)

METAL FABRICATOR

If you have exp. forming sheet metal or wire parts, we have a career opportunity for you. Top pay with all benefits. Melrose Displays, 2 Brightoh Ave., Passaic, N. J. 201-471-7700. (22-23)



Superior Savings ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

PASKOLOS TEIKIAMOS:

- namams pirkti,
- rezidenciniams ir komerciniams pastatams statyti,
- namų remontams,
- kvalifikuotų studentų mokslui

Smulkesnių informacijų dėl taupomųjų indėlių
ir paskolų sąlygų teiraukitės

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS: Pirmadieniais uždaryta.

Kitomis dienomis nuo 9:00 iki 4:00.

Penktadieniais 9:00 iki 6:00.

Šeštadieniais 9:00 iki 2:30.





MIRĖ VIKTORAS GALINIS

A. A. Viktoras Galinis, gimęs 1906 m. lapkričio mėn. 25 d. Kybartų valsčiuje, ūkininko šeimoje. Jaunas išvyko į Kauną, dirbo tekstilės gaminių prekyboje, o taip pat ir maisto pramonėje.

Į JAV atvyko 1950 m., čia išgyveno 38 metus. Priklaušė LB Clevelando apylinkei, Pensininkų klubui ir šaulių organizacijai. Į organizacijų vadovybes nesiveržė, bet buvo aktyvus visuomenės narys ir lietuviško darbo rėmėjas.

Mirė birželio 9 d. Palaidotas Visų Sielų kapinėse birželio 11 d. po gedulingų pamaldų Dievo Motinos parapijos bažnyčioje.

Likusiai dukrai, jos šeimai bei artimiesiems Dirva reiškia nuoširdžią užuojautą.

• A. A. Kazimieras Zaronskis, buvęs Nepriklausomos Lietuvos karininkas, mirė staiga 1987 m. birželio 5 d. sulaukęs 71 metų. Palaidotas Visų Sielų kapinėse, Clevelande.

Liūdesy liko žmona Jonė. Lietuvoje brolis Jonas su

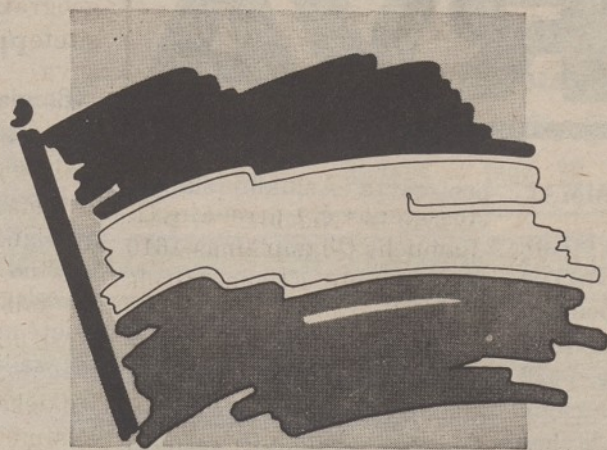
šeima, sesuo K. Tonkūnienė su šeima. A. A. sesers Jasiūnienės dvi dukros ir sesers anūkėlis — klierikas lankantis Kauno kunigų seminariją. Pusbroliai: kunigas Jonas Uogintas ir dailininkas Bronius Uogintas.

• East High School Clevelande 1937 m. ir 1938 m. laidų abiturientų susitikimas po 50 metų įvyks š. m. liepos 19 d. The Lavera Party Center, 32200 Chardon Rd., Highland Hts., Ohio.

Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į Mary Saylor Walko (216) 261-3967 arba Bill Barrett (216) 543-4352.

• Birutė Pūkelevičiūtė, aktorė ir rašytoja, dabar gyvenanti Floridoje, birželio 14 d. per Tėvynės Garsų radiją išpūdingai skaitė savo prozos ištrauką "Praeitės šešėliai", primenančią Lietuvos okupaciją ir trėmimus.

• PERKANT IR PARODUODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.



Stroh's CLEVELAND ALL NATIONS FESTIVAL JUNE 16-21

Mall C, Lakeside Avenue, Right Downtown

Sally Bonda

• Aurelijos Balašaitienės romanas "Skeveldros", kurį leidžia Vilties leidykla, jau surinktas ir atiduotas spausdinti. Knyga bus 428 psl., kietais viršeliais, kainą 10 dol.

• Romos iškilmių metu veiks Lietuvių kolegijoje Informacijos centras. Adresas: Pontificio Collegio Lituano, Via Casalmongerato 20, 00182 Roma. Tel. 75.94.908 ir 75.93.724. Čia bus ir Vykdomojo komiteto atstovai.

• Jaunimo programa Romoje. Penktadienį, birželio 26, 19 val. religinė programa Šv. Petro aikštėje ir po to pobūvis Columbus viešbutyje. Antradienį, birželio 30 d., 15 val. išvykstama iš Romos į Villa d'Este fontanus ir į Lietuvių kolegijos sodybą Tivoli mieste lyje.

N. of Lakeshore — O. L. P. H. Parish. Lovely 3 bedroom dutch colonial. Living room w/wood burning fire place, dining room, country kitchen w/nook. Private retreat in back w/deck, patio & fenced yard. 85,000.00. Principals only. United Guaranty. Call: 692-3423.

(23-24)

HOUSE FOR SALE

7 rooms bungalow East 185 Et. & La Salle. Big lot, and garage. Vacancy, house need paint and fixed. \$45,000. Main Line Real Estate Corp. Call 431-8181. Agent V. Banionis.

(22-23)

PACKER/CRATER ASSEMBLER

We have permanent openings for both experienced and entry level dependable person to prepare and pack large equipment for high tech industry. Experience with fork lift, power saws hand tools desirable but not essential. Excellent benefits, work conditions and close to public transportation. Apply in person or call ALAN 617-522-8707. KINETIC SYSTEMS, INC., 20 Arboretum Rd., Roslindale, MA. 02131.

(21-23)

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

MAINTENANCE MILLWRIGHT
Major mfg. Co. in Bloomfield req's someone w/several yrs exp. in machine repair, welding, able to drill & tap & make parts. Position on day shift. Good working cond., salary & bnfts. Apply in person to the Personnel Dept.

PEERLESS TUBE CO.
58 Locust Ave., Bloomfield, NJ
Equal Opportunity Employer

Taupa

- Lithuanian Credit Union
- Lietuvių kredito kooperatyvas

ISIKŪRĖS NUOSAVUOSE NAMUOSE —

767 East 185th St.
Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 481-6677

TAUPYKITE IR SKOLINKITĖS
vieninteliame lietuvių kredito
kooperatyve Ohio valstijoje.

MOKAME AUKŠTESNES PALŪKANAS UŽ:	SKOLINAME GERES- NĖMIS IŠSIMOKĖJIMO
TAUPYMO SĄSKAITAS	SĄLYGOMIS:
CERTIFIKATUS	ASMENINIAMS REI-
IRA SĄSKAITA	KALAMS. AUTOMOBILIŲ
PENSIJŲ ČEKIŲ	PIRKIMUI NAMŲ
SĄSKAITA	PAGERINIMUI (HOME
(DIRECT DEPOSIT)	EQUITY). NAMŲ
	PIRKIMUI (MORGICIAD).

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

Parduodame pinigines perlaidas (money orders), traveler's cheques, priimame telefono, elektros, šildymo ir vandens sąskaitas.

KIEKVIENA SĄSKAITA FEDERALINĖS
VALDŽIOS APDRAUSTA IKI \$100,000.

DARBO VALANDOS:

Antradieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais nuo 10:00 val. r. iki 2:30 val. p. p.
Penktadieniais nuo 10:00 val. r. — 6:00 val. vak.

SEKMADIENIAIS

11:00 val. r. — 12:00 val. dienos
Dievo Motinos parapijos patalpose
18022 Neff Rd., Cleveland, Ohio 44119

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga



Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

MATAS REALTORS

505 EAST 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
(216) 486-2530

RITA MATAS — Broker — G.R.I. — C.R.A.
Adv. VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

JONAS DUNDURAS, adv. RAMON FOLTZ,
ROMA MAJOROVAS, ALGIS MATAS, PETRAS
MATAS, PATRICIA SAJOVEC, DALIA
ŠIRVAITIS, adv. HOWARD TURNER.

DIRVA

SVARBŪS PRANEŠIMAI

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Taryba birželio mėn. 19 d. (penktadienį) 7 val. vak. Lietuvių Tautiniuose Namuose, 6422 So Kedzie Ave., Chicago, Ill., rengia VLIKO valdybos pirmininko dr. K. Bobelio ir Tarybos politinės komisijos narių P. Naručio ir J. Jurekūno spaudos konferenciją-pranešimus, Chicagos spaudai ir visuomenei. Visus chicagiečius besidominčius VLIKO veikla, maloniai prašome dalyvauti.

• Dirvos novelės konkursui gautos dar dvi novelės: "Antrojo Brisiaus galas",

pasirašyta Asiūklio slapyvardžiu ir "Nelaimė" — pasirašyta žuvėdros slapyvardžiu.

• Rūta Sakienė, ALTS-gos Los Angeles skyriaus pirmininkė, iš Hawajų, kur atostogavo, atsiuntė sveikinimą su linkėjimais Dirvai.

• Jono Vanagaičio šaulių kuopa Bostone, per išd. J. Bajerčienę, Dirvai paremti atsiuntė 25 dol. Ačiū.

• Irena Alantienė, Redford, Mich., apmokėjo Lilės Almario, N. Y., Dirvos prenumeratą ir pridėjo auką 13 dol. Ačiū.

LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SAJUNGOS PRANEŠIMAS

Baigiantis centro valdybos kadencijos terminui, skyriams ir per spaudą buvo išsiuntinėti laiškai, kviečiant sudaryti naujai kadencijai kandidatų sąrašus. Iš kolegų gauti atsakymai kvietė mus pasilikti dar vienai kadencijai, o Chicagos skyrius iš viso nieko neatšakė.

Savo posėdyje Centro valdyba svarstė padėti ir visi sutikome likti savo pareigose, — su viltimi, kad per tą laiką susilauksime jaunų, energingų spaudą mylinčių žurnalistų iš gausios jaunimo žurnaluose ir mūsų laikraščių skiltyse pasirodančios grupės.

Ta pačia proga norim pranešti, kad yra paruošti nariams žurnalistams patogūs liudijimai lietuvių, anglų ir prancūzų kalbomis, kurie gali praveisti kelionėse ir darant svarbesnius pasikalbėjimus spaudai. Nariai kviečiami atsiųsti mažą nuotrauką ir pagal išgales keletą dolerių už spaustuvės ir persiuntimo išlaidas.

"Lietuvio žurnalisto" Nr. 13 jau spausdinamas ir greit bus išsiuntinėtas nariams. Atsilyginant už žurnalą prašome drauge atsiųsti ir simbolinį nario mokestį.

Linkėdami darbingų metų, kviečiame pasidalinti su mumis savo mintimis, planais ir darbais.

Pirm. Rūta Kleva
Vidžiūnienė,

Nariai: Vladas Bakūnas,
Ignas Medziukas,
Jozas Kojelis,
Rūta Sakienė.

ALOYZO BARONO NOVELĖS KONKURSAS

Lietuvių rašytojų draugijos valdyba sudarė Aloyzo Barono novelės konkurso vertinimo komisiją iš Dalios Sruogaitės-Bylaitienės, Adolfo Markelio ir dr. Alfonso Šešplaukio-Tyruolio. Novelės rankraščius siųsti pasirašius slapyvardžiu, į atskirą užlipintą voką įrašant savo vardą, pavardę ir adresą. Premijos nelaimėję rankraščiai nebus gražinami iš anksto nesusitarus. Rankraščius siųsti iki 1987 m. rugpiučio 1 d. šiuo adresu: Adolfas Markelis, 1836 So. 49th Ave., Cicero, Ill. 60650. Premija už novelę — 500 dol. Jos mecenatas Jozas Mikonis.

• Tadas Bukaveckas, Chicago, Ill., atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 13 dol. Ačiū.

• A. Draugelis, Toronte, Ont. atnaujindamas Dirvos prenumeratą, pridėjo auką 18 dol. Ačiū.

Pranešu, kad mano gyvenimo bendrakeleivis

MYKOLAS NAGURSKIS

su šiuo pasauliu atsiskyrė š. m. birželio 5 d.

Danutė Venclauskaitė

A. + A.

INŽ. VYTAUTUI ČESNULIUI

New Mexico mirus, jo žmoną APOLONIJĄ, dukrą ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

ALIAS Bostono Skyrius

ALFONSUI KINDURIUI

St. Petersburg, Floridoj mirus, jo žmonai ONAI KINDURIENEI ir sūnui reiškiu gilią užuojautą.

Vincas Kizlaitis

A. A.

VIKTORUI GALINIUI

iškeliavus amžinybėn, dukrą GRAŽINĄ KAMPĘ su šeima ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

Clevelando Vyr. Skaučių židinys

A. A.

VIKTORUI GALINIUI

mirus, jo dukrai GRAŽINAI ir šeimai, gimimėms ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia.

**Apolinaras ir Jadvyga
Vebeliūnai
Vitalija ir Jurgis
Sližiai**

A. A.

KAZIMIERUI ZARONSKIUI

mirus, jo žmonai, artimiesiems ir buvusiems

XIX Karo Mokyklos laidos draugams reiš-

kiamo nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime.

Clevelando Ramovėnai

A. + A.

VIKTORUI GALINIUI,

amžinybėn iškeliavus, jo dukterį VALERIJĄ-GRAŽINĄ KAMPĘ, jos vyrą KALVĮ, anūkus PETERĮ, MARIJĄ, KRISTINĄ ir LISĄ ELAM, taip pat ir kitus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame.

St. Astrauskas,
Dr. Dainius Degėsys,
V. Civinskas,
A. Johansonas,
Ign. Janavičius,
Ed. Krygeris,
J. Malskis,
V. Nasvytis,

L. Nagevičius,
J. Naujokaitis,
Pr. Puškorius,
V. Ramūnas,
J. Rastenis,
R. Švarcas,
V. Tamulis,
A. Stassas.

Dirvos ilgamečiui talkininkui

A. A.

VIKTORUI GALINIUI

mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą dukrai GRAŽINAI KAMPĘ, jos šeimai ir visiems artimiesiems.

**Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva**